

Jožka z Veľkej Idy v septembri nastúpila do prvej triedy a navštevovala aj školský klub FIE. Je polosirota a má ešte sedem súrodencov. Rodina žije vo veľmi ťažkých ekonomických pomeroch. Jožka súrne potrebovala liečenie očí a okuliare, preto sme pre ňu na tento účel zbierali peniaze na darcovskom portáli kamosizwebu.sk

ETP Slovensko
ETPS
ETP Slovakia

2014

VÝROČNÁ SPRÁVA

Obsah

ÚVOD 4

ETP V ROKU 2014 6

VZDELÁVANIE 8

BÝVANIE 12

FINANČNÁ INKLÚZIA 14

ZAMESTNANIE 16

ZDRAVIE 18

PROJEKTY 20

Art4Rom 22

Budujeme nádej - Zlepšovanie života v rómskych getách 24

Budujeme nádej - Z chatrče do 3E domu 26

Evakuačné tranzitné centrum 30

Kluby matiek 32

Komunita na ceste k prosperite 34

Mikropôžičkový program 36

Music4Rom 38

Nová generácia Slovenska 40

Projekty s Humanitárnym programom

Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní 42

Sporiaci program 44

Učme sa učiť sa - Feuersteinovo Inštrumentálne obohacovanie 46

Projekty v spolupráci s inými organizáciami 48

SPOLUPRÁCA A KONZULTÁCIE 50

U.S. Steel - Vianočný stánok 51

ETP V 2014 NA SLOVENSKU 52

KOMUNITNÉ CENTRÁ 54

Košice–Šaca 56

Krompachy 57

Moldava nad Bodvou 58

Ostrovany 59

Rankovce 60

Rudňany 61

Sabinov 62

Spišské Podhradie 63

Stará Ľubovňa 64

Veľká Ida 65

NOVINKY 66

Zlatá Cena pre občiansku spoločnosť 66

Pohoda 2014 68

PARTNERI A DONORI 70

ETP SLOVENSKO 72

Poslanie

Výkonná rada

Dozorná rada

Zamestnanci a spolupracovníci

FINANČNÁ SPRÁVA 78

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA 81

Úvod

Vladimír IRA
predseda výkonnej rady

Slávka MAČÁKOVÁ
výkonná riaditeľka

Výsledky roku 2014 nás znovu ubezpečili, že cesta, po ktorej sme sa pred rokmi vydali životom, je správna: Naším klientom prináša ošoh, nám cenné skúsenosti a výstupy z nášho „sociálneho laboratória“ začínajú čoraz vážnejšie akceptovať štátne orgány. To je prísľub, že príklady našej dobrej praxe sa časom uplatnia v komunitnej a sociálnej práci v marginalizovaných rómskych komunitách v celoslovenskom meradle.

Mimoriadne povzbudenie nám priniesla zlatá Cena pre občiansku spoločnosť, ktorú nám udelil Európsky hospodársky a sociálny výbor v Bruseli. Získali sme ju za projekt Budujeme nádej, ktorý pomáha motivovaným mladým rodinám zo segregovaných komunit postaviť si svoj-pomocne legálne domy do osobného vlastníctva z vlastných úspor a mikropôžičky.

Naše aktivity sa v roku 2014 sústredili na päť hlavných oblastí VZDELANIE, BÝVANIE, FINANČNÚ INKLÚZIU, ZAMESTNANIE a ZDRAVIE. Sme si vedomí, že týchto päť oblastí spolu úzko súvisí, sú previazané a navzájom sa ovplyvňujú. Veľmi dobre to vystihol náš niekdajší klient, v súčasnosti už náš tútor, vysokoškolák z komunity Podsadek v Starej Ľubovni Dávid Korčkovský: „Vzdelanie mi zabezpečí zamestnanie, vďaka ktorému sa stanem finančne nezávislý a zadovážim si slušné bývanie.“ Tento úspešný mladý muž ilustruje svojimi hodnotami a konaním zámery, o ktoré sa usilujeme. Niet divu, že Dávid pôsobí vo svojom prostredí ako vzor pre ostatných a nasledujú ho.

Želáme si a robíme všetko preto, aby sa nám i naďalej darilo reťaziť pozitívne príklady, ktorých sila nadobro pretrhne reťaz generačnej chudoby a z nej vyplývajúcej kultúry chudoby, ktorá našich klientov žalostne sputnáva a len ťažko sa z nej vymaňujú.

Sme si vedomí, že rovnako ako vzdelanie, každý ďalší bod z päťice našich oblastí pôsobenia môže byť práve tým štartovacím do radostnejšieho života. Ako?

Napríklad, z pohľadu vzájomne prepojených oblastí bývania a finančnej inklúzie, zaujímavá je výpoveď ďalšieho nášho klienta, úspešného stavebníka z Rankoviec Milana Gašpara: „...Chceme žiť ako ľudia, preto

sme sa pustili do stavby domu... Projekt Budujeme nádej je super! Vďaka nemu pôjdeme bývať do väčšieho, čo by som si zo sociálnych dávok, ako nezamestnaný, v žiadnom prípade inak nemohol dovoliť.“ Na kvalitnom bývaní Milanovi záleží i preto: „... aby moje deti mali lepšie podmienky na učenie sa a niekam to dotiahli.“

A aký impulz dá získanie práce? Keď sa nám podarilo vytvoriť v našom komunitnom centre pracovné miesto pre našu klientku Jožku Janovú z Veľkej ldy, takto sa tešila: „Som z našej veľkej rodiny najbohatšia, pretože jediná mám zamestnanie... Ani neviem vypovedať, ako sa mi páči práca s deťmi. Najradšej by som ju robila celý život.“ Devätnásťročná Jožka sa túži stať sociálnou pracovníčkou, vychovávateľkou alebo učiteľkou.

Leitmotívom nášho pôsobenia, resp. sprevádzania našich klientov životom, je pomáhať „od kolisky po kariéru“. Preto sme sa venovali už trojročným deťom, pričom sme hľadali a nachádzali také metódy práce, ktoré sú pre ne najvhodnejšie a umožnia im uplatniť to najlepšie, čo v sebe majú. Na Slovensku doteraz nevyužívanými metódami špeciálno-pedagogickej práce sme pracovali aj s malými školákmi. Starším deťom a mládeži sme poskytovali mentorov či tútorov, ponúkali pritažlivé záujmové aktivity a cez darcovské portály hľadali finančné prostriedky, potrebné na ceste za vzdelaním.

Všetky spomínané aktivity sme realizovali najmä prostredníctvom komunitných centier, kde pôsobili kvalitné tímy odborne zdatných a morálne vyspelých ľudí.

Pri našej práci sme spolupracovali s obcami a organizáciami, ktoré majú rovnaký cieľ ako my – spájať ľudí a rúcať medzi nimi bariéry.

ETP v roku 2014

Vzdelávanie

V roku 2014 sme sa, podobne ako v predchádzajúcich rokoch, orientovali prevažne na deti a mládež. V tomto roku sme sa po prvýkrát v predškolských kluboch začali venovať deťom od troch rokov.

Vzdelávanie detí a mládeže v komunitných centrách pozostávalo z nasledovných súčastí:

- Predškolská príprava
- Zdravotná osveta
- Finančné vzdelávanie
- Nové horizonty
- Mentorský program
- Nízkoprahové aktivity
- Mimoškolské krúžkové činnosti (počítačové, čitateľské, hudobné, dramatické a fotografické)
- Doučovanie a príprava na vyučovanie.

Vzdelávanie detí a mládeže v komunitných centrách realizovali vedúci komunitných centier, v niektorých obciach aj ich asistenti, resp. špeciálni pedagógovia, tiež mentori a tútori, pričom ich prácu podporovali a viedli supervízori. Lokálne asistentky nám pomáhali vytvárať a udržiavať dobré vzťahy a väzby s rodičmi a deťmi z osady.

Predškolskému vzdelávaniu sa venujeme v našich komunitných centrách od roku 2009, v roku 2014 sme ho rozšírili o prácu s deťmi už od troch rokov. Zameriavame sa na praktickú prípravu detí pred nástupom do základnej školy. S úspechom sa využívala metóda Feuersteinovo Inštrumentálne obohacovanie, uplatňovali sa prvky Modelu pojmového vzdelávania Grunnetag a prvky Mon-

tessori pedagogiky. Predškolská príprava trvala denne 4 hodiny a deti boli rozdelené podľa veku do dvoch skupín: 3 až 4-ročné a 5 až 6-ročné.

Zdravotná osveta bola určená deťom od 10 do 14 rokov. Aktivita sa realizovala raz týždenne po 2 hodiny podľa spracovanej metodologickej príručky. Na konci školského roka absolvovali jej účastníci pod dohľadom supervízorky test, v ktorom dosiahli 100 percentnú úspešnosť.

Finančné vzdelávanie bolo určené deťom od 10 do 14 rokov. Aktivita sa realizovala podľa metodologickej príručky 2 hodiny týždenne. Účastníci ukončili vzdelávanie na konci školského roka testom pod vedením supervízora, pričom miera ich úspešnosti bola 100 percent.

Na vzdelávacej aktivite **Nové horizonty** sa zúčastňovali deti od 10 do 14 rokov. Zameriavala sa na osobnostný rozvoj a takisto sme ju realizovali podľa spracovanej metodiky. Prebiehala raz týždenne 2 hodiny.

Mentorský program sa osvedčil aj v roku 2014. V rámci každého komunitného centra pracovali priemerne 5 mentori - ľudia rôznych profesií, napríklad terénni sociálni pracovníci, učitelia alebo študenti, ktorí vykonávali mentorstvo popri svojom povolání, štúdiu. Mentori mali pod dohľadom po 2 deti a venovali sa im podľa potreby minimálne 2 hodiny týždenne. Deťom a mladým ľuďom z marginalizovaných rómskych komunít pomáhali spoznať svet strednej spoločenskej vrstvy, prekonať spoločenské, ekonomické a kultúrne bariéry, podporovali talenty, nadanie, ambície, pomáhali pri prechode zo základnej školy na strednú školu a pri príprave na vyučovanie, aby deti a mladí ľudia prosperovali v štúdiu.

Nízkoprahové aktivity navštevovali deti všetkých vekových kategórií. Spôsob trávenia voľného času si vyberali sami podľa svojho záujmu.

Doučovanie a príprava na vyučovanie vytvorili priestor pre doučovanie detí a mládeže, navštevujúce základné a stredné školy.

Vnútoraná obroda detí a mládeže z rizikových skupín sa rozvíjala aj cestou pravidelných **mimoškolských krúžkových činností**, ktoré viedli tuctori. Deti sa rozvíjali pri práci s počítačom, v čitateľskom, alebo dramatickom krúžku, v krúžku šikovných rúk, na tvorivých dielnach, počas športových hier, v remeselných zručnostiach, hudbe, speve, tanci a iných činnostiach.

Kluby rodičov sa schádzali pravidelne raz do mesiaca. Komunitní pracovníci počas nich diskutovali s rodičmi o význame vzdelávania, o možnostiach práce s deťmi v domácom prostredí, o vzdelávacích aktivitách v komunitných centrách a ich výsledkoch. Súčasťou klubov rodičov boli aj spoločné aktivity a hry detí a rodičov, ktoré mali za cieľ inšpirovať rodičov k práci s deťmi aj doma.

Rodičia menších detí oceňovali najmä predškolskú prípravu aj preto, že pobyt detí v komunitných centrách bol, a vždy bude, bezplatný. Deti sa naučili hygiene, samoobslužným činnostiam a zlepšili sa v jemnej motorike. Rozšírila sa ich slovná zásoba, skvalitnila sústredenosť a znalosť slovenského jazyka. Mnohí rodičia si želali, aby ich deti mohli v komunitných centrách tráviť viac času, keďže vedia, že sa tam učia a vzdelávajú. Za dôležité považovali tiež adaptovanie sa detí na nové prostredie.

Staršie deti si v prevažnej miere uvedomovali, že aktivity v komunitnom centre im, resp. ich spolužiakom, pomohli dostať sa na strednú školu, prípadne dokončiť základné vzdelanie. Podľa ich vlastných vyjadrení pochopili dôležitosť dochádzky do školy a snažili sa nevynechávať školské vyučovanie. Chceli by ešte viac mentorov a tráviť s nimi ešte viac času. Veľký záujem mali aj o nízkoprahové aktivity a doučovanie.

Vzdelávanie dospelých

Nadalej sme dbali o profesijný a kariérny rast našich zamestnancov a spolupracovníkov, najmä prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania vedúcich komunitných centier, ich asistentov, lokálnych asistentov, mentorov a tuctorov.

V **Metóde pojmového vzdelávania Grunnlaget** (v nórcine Základ) školili v septembri jej zakladatelia z Nórska komunitných pracovníkov ETP ako prvých na Slovensku a ako prví na Slovensku sme túto metódu uviedli do praxe pri vzdelávaní detí v predškolských kluboch.

Pokračovali sme v overovaní a testovaní inovatívnych pedagogických metód (**Feuersteinovo Inštrumentálne obohacovanie, Grunnlaget**, prvky Montessori) vo vzdelávaní detí so špeciálnymi vzdelávacími potrebami.

Sústredili sme sa aj na sprostredkovanie informácií o výsledkoch inovatívneho vzdelávania detí a žiakov zo segregovaných osád pedagogickým a odborným pracovníkom školstva, budúcim sociálnym a pedagogickým pracovníkom prostredníctvom odborných seminárov, workshopov a konferencií.

Každé ráno o siedmej čakajú Eva Turtáková a Monika Hadová v Rankovciach na autobusovej zastávke, aby sa včas dostali do Košíc do školy. Autobus býva plný a sedemnástročné studentky si zvyčajne hodinovú cestu odstoja. Sú prváčky na Súkromnej pedagogickej a sociálnej akadémii v Košiciach. Eva študuje odbor sociálna práca a Monika nastúpila na vychovávateľstvo v materskej škole. Oba odbory sú štvorročné a končia sa maturitou. Dievčatá sú jednotkárky. „Majú veľmi dobrých a starostlivých rodičov, ktorí ich podporujú vo vzdelávaní. Sú rozumné, snaživé a majú otvorenú cestu aj na vysokoškolské štúdium,“ myslí si ich mentorka Monika Beňová.

Bývanie

Odborníci Rozvojového programu OSN (UNDP) odhadli v aktualizovanom Atlase rómskych komunit z roku 2013, že z celkového počtu 402 000 Rómov na Slovensku 53 percent býva v sociálne vylúčených komunitách. Niekoľko tisíc rodín (odhady sa rôznia od 5000 do 15 000) na Slovensku nemá na výber a musí žiť v chatrčiach, postavených zväčša nelegálne z odpadových materiálov v osadách, situovaných na okrajoch alebo mimo miest a obcí, s obmedzeným prístupom k pitnej vode a elektrickému pripojeniu. Mnohopočetné rodiny žijú v podmienkach, ohrozujúcich ich zdravie a životy.

Prevažná väčšina rodín, ktoré žijú v takýchto nevyhovujúcich podmienkach, sú mladé alebo mnohopočetné rodiny, ktoré majú malé šance vymaniť sa z pasce generačnej chudoby. Práve takýmto rodinám sa ETP snaží pomáhať už od konca 90-tych rokov.

Zámerom, ktorý sme napĺňali aj v roku 2014, je skvalitniť bývanie týchto ľudí. **Ako primárna sa ukázala cesta svojpomocnej výstavby legálnych rodinných domov, resp. rekonštrukcia obydli pomocou našich programov finančnej inklúzie – Sporiaceho a Mikro-pôžičkového.**

V záujme širšieho, celoplošného uplatnenia týchto našich skúseností sme organizovali semináre, na ktoré sme pozývali zástupcov vládnych inštitúcií a podnikali sme kroky v záujme toho, aby sa naše skúsenosti dostali do slovenskej i európskej legislatívy.

Problematika bývania ľudí zo segregovaných lokalít úzko súvisí s prístupom samospráv miest a obcí. Kým v Rankovciach sme sa stretli s ústretovosťou a obec za prístupnú cenu ponúkla staviteľom pozemky, v Moldave nad Bodvou, kde Rómovia v osade na Budulovskej žijú v alarmujúcich podmienkach, pozemky na stavbu domov obyvateľom osady mesto neposkytlo. Veríme, že postoj mesta Moldava nad Bodvou sa zmení.

Otázku bývania ovplyvňujú aj dosiahnuté vzdelanie a získanie a udržanie si zamestnania. **Bývanie vnímame komplexne, ako dôsledok a zároveň aj príčinu ďalších skutočností**, preto v tomto duchu aj pracujeme.

„Rómske osady sú také zlé, lebo sú segregované. Ich izolácia generuje generačnú chudobu,“ tvrdí naša spolupracovníčka Ing. arch. Katarína Smatanová, architektka prírastkových domov, ktoré si stavajú naši klienti v Rankovciach a pokračuje: „Náš konkrétny projekt, ako sme ho s ETP nastavili, funguje výborne, ved’ nakoniec ho ocenila aj Európska únia. Bývanie chápem ako proces, ktorý zahŕňa aj zvládnutie finančnej gramotnosti, či učenie sa spolupráci. Angličtina má na to krásne slovo – empowerment (zmocnenie).“

Finančná inklúzia

Projekt svojpomocnej výstavby nízkonákladových rodinných domov do osobného vlastníctva pilotne overený v priebehu 2013-2014 v Rankovciach

Náš cieľ

- Inšpirovať k podobnej výstavbe v iných lokalitách s MRK
- Systematizovať prístup k poskytovaniu podpory sociálneho bývania
- Meniť život sociálne znevýhodnených skupín na Slovensku pozitívnym smerom

Aj v roku 2014 sme v podmienkach marginalizovaných rómskych komunití pokračovali v testovaní nových modelov, navrhovali sme sociálne inovácie, overovali nové prístupy, pomáhali sme komunitám ako celku. Dôraz sme však kládli na individuálnu prácu s klientom.

Sústredili sme sa na také **nástroje sociálnej práce – sociálne investície**, ktoré sa môžu stať súčasťou verejných politík a ktoré adresátov oslobodia od „doživotného trestu“ za to, že sa narodili v podmienkach generáčnej chudoby. Vďaka inovatívnym nástrojom, tzv. sociálnym investíciám sa z pasívnych poberateľov sociálnych dávok stali motivovaní jedinci, ktorí aktívne hľadajú možnosti, ako si svojím vlastným úsilím zlepšiť životnú situáciu.

Rok 2014 potvrdil, že našou úspešnou sociálnou inováciou, a teda hodnou zapracovania medzi sociálne politiky nášho štátu, je vzájomné prepojenie aktivít programov Bývanie a Finančná inklúzia. Našu inováciu ocenili aj v Bruseli, keď nám udelili zlatú Cenu pre občiansku spoločnosť za integráciu Rómov, **za vzájomne prepojené finančné vzdelávanie, sporenie a poskytnutie neziskovej mikropôžičky** pre legálnu svojpomocnú výstavbu rodinných domov obyvateľmi osád, ktorí donedávna žili v nevyhovujúcich a nelegálnych príbytkoch.

Potvrdilo sa nám, že aj klient, ktorý žije z dávky v hmotnej núdzi, dokáže sporiť alebo splácať mikropôžičku. Znie to neuveriteľne, ale takmer tisíc rodín nás už presvedčilo, že sa to dá. Dokázali si nasporiť na novú strechu, izoláciu, zateplenie, novú kúpeľňu, kuchyňu, alebo si vďaka neziskovej mikropôžičke postavili svojpomocne a legálne rodinný dom s tečúcou vodou a elektrinou.

Veríme, že tak, ako vidíme v Rankovciach, Ostrovanoch a ďalších 41 komunitách, ktorých obyvatelia mali šťastie, že sa mohli zapojiť do Sporiaceho a Mikropôžičkového programu, aj pri celoplošnom aplikovaní nami overených nástrojov **finančnej inklúzie** sa potvrdí, že chudoba a sociálne vylúčenie v rómskych osadách na Slovensku môžu byť dočasné.

Verona Bilá celý život prežila v Ostrovanoch. Na Mikuláša sa dožila deväťdesiatjeden rokov. Vychovala sedem detí, má tridsaťjeden vnúčat a takmer stovku pravnúčat. „Život v Ostrovanoch sa zmenil i nezmenil. Mali sme drevené domy a teraz už každý má murovaný dom. Ale zase je to po psote, ako za mojej mladosti, lebo ľudia nemajú prácu,“ hovorí. Ráta, kto každý z jej rodiny si len v posledných rokoch postavil, prestaval, či zrekonštruoval dom, vybudoval kúpeľňu či zapojil dom na elektrinu. Dve ruky jej na to nestačia. Všetci sa pustili do stavieb z vlastného sporenia alebo mikropôžičky. ETP má v Ostrovanoch stodesať klientov, ktorí splácajú, alebo už splatili mikropôžičku.

Zamestnanie

Z databázy, ktorú sme vytvorili, vyplynulo, že reálni záujemcovia o vstup na trh práce z radov našich klientov majú v priemere do 30 rokov, pričom takmer 40 percent z nich má ukončené len základné vzdelanie. Nízka úroveň vzdelania, absencia praktických zručností a pracovných návykov, nerovnosť príležitostí a nedostatok pracovných možností, to sú faktory, ktoré negatívne ovplyvňujú snahu mnohých našich klientov zamestnať sa.

Cesty našej pomoci zahŕňali:

- individuálny prístup, napr. osobné rozhovory, asistencia pri návšteve inštitúcií,
- pracovné poradenstvo, napr. pomoc pri tvorbe životopisu, príprava na pracovný pohovor, tréning sebaaprezentácie,
- príležitosť na získanie zručností a skúseností, napr. v našich komunitných centrách, participácia na projekte svojpomocnej výstavby v Rankovciach, pri výstavbe komunitného centra vo Veľkej Ide,
- kontakt s personálnymi agentúrami,
- kontakt so zamestnávateľmi,
- kontakt s Úradom práce, sociálnych vecí a rodin.

Prostredníctvom organizovania aktívnej činnosti podľa §52 a 52a Zákona č. 5/2004 Z.z. sme 44 dlhodobo nezamestnaným klientom umožnili získať pracovné zručnosti pri práci v komunitných centrách. Okrem toho, že sme 9 klientom pomohli zamestnať sa v samospráve, iných organizáciách alebo firmách, od septembra 2014 sme vytvorili pracovné miesta *lokálnych asistentiek* pre štyri mladé ženy z Veľkej Idy, Rankoviec, Moldavy nad Bodvou

a Košíc–Šace. Siedmi klienti sa uplatnili ako *tútori*. V KC v Starej Ľubovni sme vytvorili jedno pracovné miesto na pozícii *asistent komunitného centra*.

Súhrnný prehľad o službách pracovnej integrácie o pracovnom uplatnení sa klientov v r. 2014

Menšie obecné služby §52 z. 5/2004	21
Dobrovoľnícka služba §52a z. 5/2004	17 + 6 v spolupráci s Evanjelickou cirkvou
Dobrovoľnícka činnosť §10 z. 417/2013	7
Dohoda o vykonaní práce / pracovnej činnosti	14
Pracovný pomer na dobu určitú	10
Trvalý pracovný pomer	11

Asistent komunitného centra v Starej Ľubovni-Podsadku Lukáš Bužo patrí medzi našich najmladších kolegov. Vynikajúci muzikant, líder úspešnej gospelovej kapely F6 z Čičavy, ktorý sa do Podsadku priženil, si veľmi rýchlo získal deti, aj ich rodičov, ba aj celý tím ETP. Kam príde, je veselo a deje sa niečo zaujímavé. Kto ho videl viesť či moderovať komunitné podujatie, ponúkať výroby detí na Košických Vianociach, či hrať sa, alebo učiť s malými klientmi, dá za pravdu. V Lukášovi drieme bystrá, čarovná, chápa-vá a umelecká duša. Samozrejme, svoj hudobný talent využíva aj pri práci s mládežou. Je bakalárom a pokračuje v externom magisterskom štúdiu na Katolíckej univerzite v Ružomberku.

Zdravie

„Kedy chodíme k zubárovi?“ spýtala sa detí vedúca komunitného centra v Rudňanoch Danka Pustulková. „Keď nás bolia zuby,“ zborovo odpovedali. „A načo tam chodíme?“ pýtala sa ďalej. „Aby nám vytrhol zub,“ znela odpoveď, doplnená grimasou strachu.

„Nie!“ A poučila ich: „K zubárovi ideme vtedy, keď nás zuby nebolia, aby nám ich prezrel a opravil aj maličké, začínajúce sa kazy. Len tak nám zdravé zuby vydržia až do staroby.“ Aby neostalo len pri slovách, jeden augustový deň zobrala skupinku desať – trinásť-ročných dievčat a chlapcov do dediny na prvú návštevu zubnej ambulancie, kde sa presvedčili, že u zubára je to celkom zaujímavé a netreba sa ho báť. Súčasťou pešieho výletu do dediny bola aj prehliadka Banického cechu – miestneho banického archívu.

Vzdelanosť a slušné zamestnanie sú prvé kroky, aby sa naši klienti mohli vymaniť z nezdravého prostredia generáčnej chudoby v segregovaných osadách, kde je veľmi problematické dbať o hygienu a zdravotný stav. Aj program svojpomocnej výstavby rodinných domov, ktoré sa stanú osobným vlastníctvom staviteľov, prispieva k zvyšovaniu počtu obyvateľov chudobných komunit, ktorí majú šancu žiť v zdravom prostredí, v domoch s elektrinou a tečúcou vodou.

Pri nedostatku zdravia by však všetky ambície končili. Preto sa naše úsilie zameriava aj na budovanie povedomia o potrebe žiť zdravo a vyvarovať sa rizík, ktoré ohrozujú zdravie, ba dokonca život.

Už v predškolskej príprave vedieme malé deti k čistote, osvojeniu si hygienických zásad a k zdravému životnému štýlu. Mnohokrát práve v komunitnom centre prvý raz vidia vodovodný kohútik či splachovaciu toaletu a dozvedia sa, aké je dôležité mať čisté ruky, čisté celé telo, svoj odev i prostredie, kde žijeme.

Staršie deti absolvujú v komunitných centrách ročné vzdelávanie **Zdravotná osвета**, ktorej zámerom je naučiť sa správať a konať zodpovedne, objasniť mladým ľuďom všeobecne uznávané hodnoty, naučiť sa odolávať nežiaducim javom a pokušeniam. Lekcie zdravotnej osvety prinášajú aj chýlostivé témy, o ktorých je veľmi dôležité s mládežou citlivo hovoriť, napríklad o fyzických a psychických zmenách v období dospievania, o ženských a mužských pohlavných orgánoch, sexuálnej výchove, plánovanom rodičovstve, antikoncepcii, o rizikách predčasného tehotenstva, či pohlavných ochorení. Vážne miesto zaujíma téma závislostí, ochrana pred nimi a ich dôsledky. Príťažlivosť tém doviedla do komunitného centra aj súrodencov frekventantov našich kurzov zdravotnej osvety.

V Moldave nad Bodvou bývalo bežné, aby 15 – 16 ročné dievčatá privádzali na svet deti. V dôsledku dlhodobej zdravotnej osvety sa situácia zmenila, tieto dievčatá majú dnes po dvadsiatke a pred ďalšími nežiaducimi otehotneniami sa uchránili.

Výsledky záverečného testu zo Zdravotnej osvety v roku 2014

Lokalita	Účastníci	Úspešní
Košice–Šaca	9	9
Krompachy	8	8
Moldava nad Bodvou	5	5
Ostrovany	9	9
Rankovce	7	7
Rudňany	9	9
Sabinov	7	7
Spišské Podhradie	9	9
Stará Ľubovňa	10	10
Veľká Ida	13	13
Spolu	86	86

S rodičmi detí pravidelne na stretnutiach hovoríme o hygiene, výžive, potrebe očkovania, preventívnych lekárskech prehliadkach, vhodnom oblečení a obuvi, aj o psychickom zdraví rodiny, ktoré rozvíja atmosféru vzájomného záujmu a lásky a vážne narúša alkohol a drogy.

Projekty

Medzinárodný projekt, ktorý prebiehal súčasne v rokoch 2013 a 2014 na Slovensku, v Maďarsku a v Taliansku. V rámci neho na Slovensku od februára do júna pravidelne pracovalo 80 detí v piatich komunitných centrách ETP v tvorivých krúžkoch. Dostali v nich príležitosť naplno rozvinúť nadanie, spoznať históriu Rómov, rómske zvyky a tradície a popritom rozvíjať svoje schopnosti učiť sa. Projekt bol cestou k tomu, aby sa rómska kultúra zviditeľnila nielen medzi rómskymi, ale aj nerómskymi deťmi.

V Košiciach–Šaci tvorili deti pomocou rôznych výtvarných techník originálne diela, ktoré podali obraz o ich vnímaní kultúry a histórie. Ich maľby boli pestrofarebné, živé, s postavami ľudí v tradičných rómskych odevoch. V spolupráci so základnou školou v Košiciach Šaci **sme aktivity projektu prepojili aj na nerómske deti**, 20 žiakov 4. ročníka. Na hodinách výtvarnej výchovy im učiteľka rozprávala o rómskych tradíciách a spoločne maľovali veľký obraz s rómskym motívom, ktorý vystavili na záverečnom podujatí a niektorí žiaci sa na ňom aj zúčastnili. Tanečno-divadelný krúžok **v Rudňanoch** nacvičil divadelnú scénu o vzniku rómskej vlajky, chlapci a dievčatá sa naučili nové tance a piesne. **V Rankovciach** sa každý pondelok a piatok ozývala z komunitného centra hudba v podaní chlapčenskej hudobnej skupiny. Chlapci sa naučili hrať na viacerých hudobných nástrojoch a radi cvičili známe rómske aj nerómske piesne. Tanečné divadlo **v Moldave nad Bodvou** sa stalo krásnou ukážkou toho, ako vedia rómske deti pretaviť svoje pocity a myšlienky na emóciami nabitú vystúpenie, plné spevu, tanca a najmä divadla. **V Starej Ľubovni - Podsadku** pracovali aj s počítačom, internetom, knihami, kombinovali kreatívne a hudobné aktivity.

„Porovnávali sme rómsku a indiánsku históriu. Na túto tému sme robili výtvarné práce“, povedal vedúci krúžku v Podsadku Daniel Ščigulinský.

Na projekte **spolupracovalo Konzervatórium na Exnárovej ulici v Košiciach**, ktorého dvaja pedagógovia sa zapojili do umeleckých aktivít. Výstupom projektu bolo v júni v Kulturparku v Košiciach záverečné vystúpenie detí z našich komunitných centier *Umenie je cesta, ako nájsť svoje korene*. Možnosť vystúpiť na ňom od začiatku motivovala deti k čo najlepšej práci.

Budujeme nádej - Zlepšovanie života v rómskych getách

Cieľom štvorročného projektu, ktorý sa začal v júni 2014, je **dlhodo** poskytnúť komplexné sociálne služby a vzdelávanie obyvateľom vylúčených rómskych komunít. Dôraz kladieme na pokračovanie pilotného overovania inovatívnych, na Slovensku doteraz nevyužívaných, vzdelávacích metód v prostredí neformálneho (komunitné centrá) aj formálneho vzdelávacieho systému (školy). Nadviazali sme a rozšírili spoluprácu so základnými školami s cieľom poskytnúť žiakom čo najviac podpory pri rozvoji ich vnútornej motivácie, kognitívneho, emocionálneho a sociálneho potenciálu. Projekt sa realizuje v troch komunitách: Rankovce, Stará Ľubovňa a Veľká Ida. Polročné skúsenosti sa javia ako veľmi priaznivé.

„Bola by som rada, keby sa o rómskych deťoch šírila myšlienka, že sú schopné, chcú sa učiť a je správne pomáhať im a podporovať ich. Treba im dať šancu a pozeráť sa na ne nezastretým pohľadom, búrať predsudky a nepravdy. Mojm snom je, aby v deťoch, s ktorými pracujem, zostala zo mňa skúsenosť, ktorá ich posunie dopredu, rovnako, ako mňa posunulo stretnutie s ľuďmi, ktorých som v živote stretla“, hovorí naša liečebná pedagogička Mária Heveriová, ktorú je radosť sledovať pri práci.

Budujeme nádej - z chatrče do 3E domu

Program svojpomocnej výstavby rodinných domov bol financovaný z rôznych zdrojov inštitucionálnych partnerov aj individuálnych darcov. Prvýkrát na Slovensku pilotne testoval nový model **svojpomocnej výstavby rodinného domu, ktorý je osobným vlastníctvom rodiny staviteľa, financovaný kombináciou vlastných úspor a neziskovej mikropôžičky**. Domy si stavajú mladí ľudia z marginalizovanej rómskej komunity na legálnych a vysporiadaných pozemkoch, na základe platne vydaného stavebného povolenia. Náklady na výstavbu si hradia budúci majitelia z vlastných úspor, sporenia ETP a mikropôžičky ETP. Domy sú napojené na infraštruktúru, majú sociálne zariadenie, elektrickú a vodovodnú prípojku a napojenie na kanalizáciu. Stavajú sa podľa variabilného projektu **prírastkového domu**, ktorý pre ETP vytvorila Ing. arch. Katarína Smatanová. Náklady na výstavbu jedného domčeka s celkovou obytnou plochou 25 m² na prízemí a 50 m² na poschodí vychádzali približne na 10 000 eur.

Aktivity:

- Od októbra 2013 do apríla 2014 sme pomohli postaviť štyri a dostavať dva domy v obci Rankovce.
- Sprostredkovali sme odpredaj 10 pozemkov pre druhú fázu svojpomocnej výstavby. Klienti si kúpili pozemok s pomocou nášho Sporiaceho programu.
- Vytvorili sme jedno pracovné miesto pre stavebného majstra.
- Na stavbe sme uskutočnili niekoľko prezentácií a návštev, na ktorých sa zúčastnili podporovatelia, či záujemcovia o projekt (spolupracujúce organizácie, zástupcovia firemného sektora, veľvyslanectiev, neziskových organizácií, obcí, ministerstiev, terénni sociálni pracovníci, študenti architektúry, sociálnej práce a pod.).

- V apríli 2014 a októbri 2014 sme usporiadali odborné semináre Inovácie v sociálnom bývaní, kde sme zástupcom kompetentných ministerstiev, podporovateľov, obcí a neziskových organizácií prezentovali výsledky projektu a navrhli nové spôsoby riešenia štátnej bytovej politiky pre obyvateľov segregovaných osád prostredníctvom svojpomocnej výstavby, ako efektívneho nástroja sociálnej práce.
- **Vydali sme publikáciu Krok za krokom** - manuál zhŕňajúci naše skúsenosti so svojpomocnou výstavbou pre všetkých, ktorí chcú projekt replikovať. Publikácia je dostupná v slovenskom aj anglickom jazyku.
- V septembri 2014 sme v spolupráci s miestnou samosprávou a neziskovou organizáciou Pre lepší život v Rankovciach začali druhú fázu výstavby rodinných domov do osobného vlastníctva. Deväť rodín z osady si s našou podporou začalo svojpomocne stavať vlastný legálny domov.
- Prostredníctvom Nadácie VÚB a darcovského portálu dajujeme.sk sa nám podarilo vyzbierať finančné prostriedky od individuálnych darcov, či spoločností, aby sme našim stavebníkom mohli poskytnúť mikropôžičku na stavebný materiál a náradie. Prostriedky pre našich stavebníkov sme získavali aj s pomocou darcovského portálu Dobrá krajina.

Okrem výstavby bezpečného, zdravého a legálneho domova projekt priniesol efekty:

- Výrazne sa zlepšili základné životné podmienky zapojených rodín.
- Stavebníci nadobudli pracovné zručnosti a návyky, čo zvyšuje ich uplatniteľnosť na pracovnom trhu.

- V stavebníoch a ich rodinách nastal osobnostný a postojový posun. Stúpol ich sociálny status v komunite, narástol pocit osobnej zodpovednosti. Prostredníctvom svojpomocnej výstavby si budovali vzťah k vlastnému majetku.
- Nastala nevyhnutná spolupráca s majoritou, čo prispelo k preklenovaniu stereotypov a predsudkov na oboch stranách.
- Úspech stavebníkov motivuje ostatných obyvateľov komunity.
- Model svojpomocnej výstavby šetrí verejné financie.
- Svojpomocná výstavba v Rankovciach sa ukázala byť efektívnejšia nielen finančne, ale najmä má omnoho väčší integračný potenciál ako iné modely sociálneho bývania, dosiaľ realizované na území SR.

Do ďalšieho obdobia našej práce prechádza:

- Pomoc a podpora stavebníkov pri dostavbe 9 rodinných domov v obci Rankovce.
- Vytvorenie spoločnej organizácie s ďalšími neziskovými organizáciami a inými partnermi, ktorej úlohou bude zabezpečiť pokračovanie, replikáciu a celoplošné rozšírenie modelu svojpomocnej výstavby rodinných domov do osobného vlastníctva pre sociálne vylúčených obyvateľov Slovenska.
- Fundraising na medzinárodnej a domácej úrovni na zabezpečenie financovania mikropôžičiek, administratívnych a stavebných prác, spojených s pokračovaním projektu do budúcnosti.

ETP za projekt *Budujeme nádej* získalo v októbri najvyššiu, zlatú Cenu pre občiansku spoločnosť 2014 za integráciu Rómov od Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru.

Jednoizbový dom s kuchyňou, v ktorom Miloš, Agáta a ich dcérka Vanesa Turtákovci žili vyše desať rokov, postavila hlava rodiny vlastnými rukami. Boli v ňom spokojní. Odkedy sa z vážnych rodinných dôvodov ujali troch detí Milošovho brata, začalo im byť tesno. Z predstavy postaviť si svojpomocne nový dom, s pomocou sporenia a mikropôžičky, mali spočiatku obavy, podobne ako viacerí Rankovčania. Ale odvážili sa a šli do toho. Po roku sporenia mali šesťsto eur, tolko dostali aj bonus a mali na kúpu pozemku a nejaký materiál. Vyše tri a pol tisíce eur si na dvakrát požičali od ETP. V auguste ich dom začal rásť. Miloš so švagrami pracovali na stavbe celé dni. Kým boli prázdniny, pomáhal aj najstarší, zverený, Viktor. Agáta doma varila a nosila na stavenisko plné kastróly. Do zimy sa im podarilo vytiahnuť múry. „V máji sa sťahujeme!,” tešia sa.

Evakuačné tranzitné centrum

Evakuačné tranzitné centrum (ETC) vzniklo v roku 2009 spoluprácou troch partnerov: Migračného úradu Ministerstva vnútra SR, Úradu vysokého komisára OSN (UNHCR) pre utečencov a Medzinárodnej organizácie pre migráciu. Našou úlohou, ako partnera UNHCR, je poskytovať utečencom sociálnu a zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie v priestoroch Záchytného tábora v Humennom. Dosiaľ v Evakuačnom tranzitnom centre (záchytnom tábore) v Humennom našlo dočasné útočisko 649 utečencov z Afganistanu, Somálska, Etiópie, Eritrey, Sudánu a Palestíny. Pred presídlením do inej krajiny tam zvyčajne strávili šesť mesiacov. V roku 2014 sme komplexné služby poskytli celkovo 293 klientom: 192 Somálcom, 84 Afgáncom a 14 Etiópčanom.

Aktivity, ktoré prebiehajú v ETC pravidelne:

- predškolský klub pre deti od troch do šiestich rokov,
- školské kluby pre deti od šiestich do šestnástich rokov,
- výučba anglického jazyka,
- kurzy počítačovej gramotnosti, kultúrnej orientácie a rozvoja osobnosti,
- poskytovanie sociálnej, zdravotnej a psychologickej starostlivosti,
- tvorivé dielne,
- exkurzie a voľnočasové aktivity,
- komunitný život.

Tesne pred odchodom do krajiny presídlenia si somálski chlapci zahrali na Slovensku svoj posledný zápas na turnaji The Friendship Cup. Hostujúcou školou bolo Gymnázium arm. gen. L. Svobodu v Humennom. Na turnaji, ktorý sa niesol v priateľskom duchu, sa okrem tímu Somálcov z ETC zúčastnili aj tímy hráčov domáceho gymnázia, SOŠ, Obchodnej akadémie a Základnej školy v Koškovciach. Obecenstvo povzbudzovalo najmä Somálcov, ktorým počas zápasov nebola šťastena príliš naklonená a aj napriek veľkej túžbe po medaile skončili na poslednom mieste. Zlato a pohár si odniesli chalani z Obchodnej akadémie. V šatni po turnaji i tak panovalo nadšenie z milej udalosti.

Kluby matiek

Zámerom projektu bolo skvalitniť vzťahy rodičov a detí a zároveň motivovať rodičov, aby sa aktívne zapájali do vzdelávania svojich detí. Keďže doteraz s rodičmi detí pracovali pracovníci komunitných centier iba sporadicky, projekt si stanovil za cieľ zmeniť tento stav. Komunitní pracovníci ETP Slovensko si predsavzali, že budú **cielavedome a systematicky motivovať rodičov pre prácu so svojimi deťmi**, aby sa s nimi čo najviac rozprávali, hrali, písali úlohy i čítali knižky. Projekt sme realizovali vo všetkých našich komunitných centrách od júna 2014 a pokračuje v nasledujúcom roku. Zapojilo sa doň 68 rodičov detí, ktoré navštevujú predškolskú prípravu v komunitných centrách.

Aktivity zahŕňali:

- vzdelávanie komunitných pracovníkov formou dvoch celodenných, interaktívnych školení s odbornými lektormi, kde sa preberala problematika motivovania rodičov pre prácu so svojimi deťmi a tvorba programov, ktoré prihliadajú na potreby klientov,
- stretnutia rodičov a ich detí – predškolákov v komunitných centrách pri spoločných aktivitách,
- supervízie s lektormi.

V komunitnom centre vo Velkej Ide sa rozhodli, že témou stretnutia predškolákov a ich rodičov bude zopakovanie si žltej farby a geometrického tvaru – kruhu. Keď sa obe témy spojili, vzniklo slnko. Každé dieťa si to svoje slnko vytvorilo so svojou mamkou či ockom. Malí dostali prstové farby, aby slniečku vymaľovali tvár a veľkí nožnice, aby strihali lúče, ktoré potom deti nalepili okolo žltého kruhu s očami a usmievavou pusou. Keď boli milé dielka hotové, usmievali sa aj deti, aj rodičia. Spoločne sa pohrali a súčasne si preopakovali naučenú látku. Prv než sa rozlúčili, dostali domácu úlohu: Upevniť v deťoch vnímanie červenej a zelenej farby a kreslenie postavy.

Komunita na ceste k prosperite

Tento široko koncipovaný projekt pokračoval od mája 2012.

Účelom projektu bolo prispieť k sociálnej integrácii a inklúzii detí zo sociálne znevýhodnených rómskych komunít a k zníženiu sociálno-ekonomických rozdielov medzi väčšinovým obyvateľstvom a rómskou menšinou.

Cieľom projektu bolo dosiahnuť vnútornú obrodu detí a mládeže z rizikových skupín obyvateľov cestou posilnenia, skvalitnenia a rozšírenia sociálnych služieb a vzdelávania v komunitných centrách a školských zariadeniach v 10 mestách a obciach Košického a Prešovského samosprávneho kraja (Košice-Šaca, Krompachy, Moldava nad Bodvou, Ostrovany, Rankovce, Rudňany, Sabinov, Spišské Podhradie, Stará Ľubovňa a Vetrá Ida).

Pracovníci komunitných centier posilňovali motiváciu detí a mládeže, aby dokončili povinnú školskú dochádzku a pokračovali v štúdiu na stredných školách. Výchovno-vzdelávací pracovníci, tútori a mentori sa denne venovali stovkám klientov v priestoroch komunitných centier, zriadených v spolupráci s miestnou samosprávou.

Doterajšie výsledky projektu:

- 7754 detí a adolescentov z 10 miest a obcí má prístup ku kvalitným odborným sociálnym službám v komunitných centrách.
- 312 zástupcov zúčastnených organizácií a partnerov získalo vedomosti a zručnosti pre skvalitnenie práce s obyvateľmi marginalizovaných rómskych komunít.

- 133 pracovníkov komunitných centier nadobudlo odborné kompetencie pre poskytovanie komplexných služieb a vzdelávania deťom a mládeži.
- 10 komunitných centier je vybavených zariadeniami a pomôckami, umožňujúcimi realizáciu kurzov, školení pre deti a mládež.
- 100% žiakov zapísaných do kurzov Finančné vzdelávanie a Zdravotná osveta ich ukončilo záverečným testom.
- Ani jedno z detí, ktoré navštevovali predškolské kluby v komunitných centrách nebolo umiestnené do špeciálnej triedy alebo špeciálnej školy.
- Zvýšil sa podiel detí a mládeže z marginalizovaných rómskych komunít, zapísaných na stredných a vysokých školách.
- Zvýšil sa počet mladých ľudí, ktorí po ukončení vzdelania získali zamestnanie.
- Tri komunitné centrá budú pokračovať bez prestávky v poskytovaní komplexných služieb prostredníctvom nového projektu ETP a 7 komunitných centier prostredníctvom zapojenia sa do Národného projektu komunitných centier.
- Pripravili sme a predložili príslušným orgánom 36 návrhov projektov, zameraných na zlepšenie sociálnych a ekonomických podmienok pre marginalizované komunity.

Štandardnými vzdelávacími aktivitami v komunitných centrách boli Predškolská príprava, Zdravotná osveta, Nové Horizonty a Finančné vzdelávanie.

Príklady úspešných činností finančného vzdelávania

Komunitné centrum Rudňany: Deti začali hrať stolný futbal o peniaze. Potom zistili, že jeden má veľa a druhý nič. Ten, ktorý prehral navrhol, aby išli hrať znovu. Bola to dobrá ukážka toho, že takto môžu dopadnúť pri automatoch a iných hazardných hrách. Môžu získať závislosť, a tak prísť o peniaze.

Komunitné centrum Moldava: Deti dostali za úlohu navariť obed za 5 eur. Od supervízora dostali letáčky zo supermarketov s cenami rôznych potravín. V rámci tohto si precvičili matematiku, súčasne sa naučili pracovať s cenovými ponukami a mali aj praktické skúsenosti z prípravy jedla.

Komunitné centrum Rankovce: Deti dokázali vďaka finančnému vzdelávaniu ušetriť peniaze z vreckového a prispieť na výlet alebo návštevu kina. Samé sa pýtali, koľko peňazí si majú na daný výlet nasporiť.

Všetky komunitné centrá realizovali tzv. BUS projekt. Deti si samy navrhli malý projekt, ktorý následne zrealizovali (napríklad výlet alebo zber odpadkov v obci a výsadbu kvetov). Pri príprave výletu navrhli, čo chcú navštíviť, stanovili trasu, zabezpečili lístky a prakticky tento výlet uskutočnili. Zlepšili sa tak v práci s internetom, naučili sa pripravovať si rozpočet a ešte mali aj odmenu v podobe nových zážitkov.

Naše rokmi overené skúsenosti a postupy si osvojila Implementačná agentúra Zamestnanosť a sociálna inklúzia v Národnom projekte Komunitné centrá, v rámci ktorého sa budú komplexné sociálne a vzdelávacie služby poskytovať klientom v 160 komunitných centrách v segregovaných komunitách na Slovensku.

Projekt realizujeme priebežne od roku 2007. Mikropôžičky ETP sú neziskové a určené výlučne na rekonštrukciu domu či bytu, resp. výstavbu domu. Dostávajú ich klienti, ktorí absolvovali naše finančné vzdelávanie, naučili sa odkladať si peniaze v rámci nášho Sporiaceho projektu a sú ochotní na stavbe svojho domu pracovať. Od začiatku trvania nášho projektu si touto cestou zlepšilo kvalitu bývania 543 znevýhodnených obyvateľov, našich klientov, zo 17 miest a obcí východného a stredného Slovenska. Do konca roka 2014 už 283 klientov, z nich 97 z Nálepky, pôžičku splatilo do posledného centa.

Mikropôžičky vo výške 1 160 eur sme poskytovali ľuďom, ktorí by nemali šancu vyhovieť kritériám komerčných pôžičkových inštitúcií na bývanie a jedinou ich možnosťou získať finančné prostriedky by bolo obrátiť sa na nebankové finančné inštitúcie alebo úžerníkov. Našími klientmi boli prevažne ľudia, ktorí žijú zo sociálnych dávok alebo príležitostnej práce.

V roku 2014 sme poskytli mikropôžičky deviatim novým klientom v Rankovciach na svojpomocnú výstavbu legálneho domu, resp. na kúpu pozemku naň. Jednu pôžičku sme poskytli klientovi do Šimonoviec na pomoc pri svojpomocnej výstavbe domu, ktorý sa už predtým osvedčil, keď spoľahlivo splatil prvých 1 160 eur.

Pôvodný kapitál od americkej charitatívnej organizácie Habitat for Humanity sa „otáča“ – vrátené sa požičiava ďalej, avšak už dávno nestačí. Projekt sa stal medzi našimi klientmi populárny, ľudia žiadajú ďalšie mikropôžičky, preto sme aj v roku 2014 hľadali nových donorov, ktorí ho pomohli rozšíriť.

Na konci roku 2014 splácalo mikropôžičky pravidelne 166 klientov z celkového počtu 260 nesplatených mikropôžičiek v 17 mestách a obciach stredného a východného Slovenska. **Platobná disciplína klientov z obcí, v ktorých dlhodobo pôsobia komunitné centrá ETP, je veľmi dobrá.** Ťažkosti a problémy s pravidelným splácaním sú najmä v tých obciach, v ktorých neprevádzkujeme komunitné centrá, alebo kde sa zmenili miestni spolupracovníci.

Pri úspechu programu má kľúčovú úlohu miestny spolupracovník, ktorý vo svojej obci alebo meste navrhoval klientov do programu a pomáhal pri výbere mesačných splátok. Ak miestny spolupracovník, často starosta alebo terénny sociálny pracovník, zodpovedne urobil výber klientov, pričom zohľadnil dovedajšiu finančnú disciplínu klienta a pravidelnosť jeho príjmu, odráža sa to na celkovej vrátenej sume požičaných peňazí. V niektorých obciach (Čakov, Číž, Drňa, Hodejov, Jesenské, Moldava nad Bodvou, Nitra nad Ipľom, Šimonovce, Veľké Kapušany a Veľký Blh) napriek vynaloženému opakovanému úsiliu oboch koordinátorov programu Bývanie a opakovanému osobnému stretávaní sa s klientmi, sme boli nútení pristúpiť k 85 exekučným konaniam. V Nitre nad Ipľom z 20 klientov, ktorým sme poskytli mikropôžičky v roku 2008, iba jeden klient mikropôžičku splatil, s 12 klientmi je ETP v exekučnom konaní a 6 pôžičiek bolo v roku 2014 odpísaných. Podobná situácia bola aj vo Veľkých Kapušanoch, kde z 9 klientov nesplatil mikropôžičku ani jeden klient a všetci sú v exekučnom konaní.

Deväť klientov z objektívnych dôvodov nemôže pôžičky splácať.

Od začiatku programu v roku 2007 sme požičali celkom 732 589,29 eur, 521 270,35 eur (71,15%) nám klienti už vrátili. Vrátené mikropôžičky tvoria revolvingový fond, z ktorého požičiavame ďalším záujemcom, ktorých spoľahlivosť overujeme najmä účasťou v Sporiacom programe a absolvovaním finančného vzdelávania.

Veľmi nás teší najmä spoľahlivosť a zodpovednosť klientov, ktorým sme požičali na výstavbu rodinných domov v Rankovciach, ktorí pravidelne každý mesiac platia po 50 eur.

Rok 2014 bol aj rokom odovzdávania skúseností slovenským a európskym zákonodarcom. Máme dôvod veriť, že v novom programovom období EÚ na roky 2014 - 2020 si mikropôžičky nájdu cestu aj k ďalším záujemcom na celom Slovensku.

Keď sa v Rankovciach rozbehla svojpomocná výstavba nízkonákladových domov, dom Ruda Tancoša bol veľmi rýchlo hotový. Otec so synom bývali ráno prví na stavenisku a usilovne pracovali, aby sa čím skôr mohli sťahovať. Dom nadobudli s pomocou mikropôžičky ETP a vedenia odborného stavebného majstra ETP. Na streche majú solárne panely – dar od výrobcu, RMC, s.r.o. v Novej Dubnici - takže za elektrinu neplatia ani cent. Veľmi im to pomôže, pretože mikropôžičku budú splácať po päťdesiat eur mesačne až do roku 2023. Ich príjmy sú nízke, ale dva roky platia s presnosťou švajčiarskych hodín. Mikropôžičku dostali na príhovor obce s ohľadom na ich vtedajšiu katastrofálnu situáciu: Nemali žiadnu strechu nad hlavou, prespávali na košickej stanici, boli zadlžení u úžerníkov a Rudo fetoval. Keď sa o ich zúfalom položení dozvedel starosta Rankoviec Stanislav Hada, nedokázal ostať nečinný a doslova z ulice ich prijal za občanov obce.

Medzinárodný projekt, na ktorom sa podieľalo sedem európskych krajín, na Slovensku realizuje ETP v rokoch 2014 a 2015. Zámerom je podporiť rómske kultúrne hodnoty, čo vedie k budovaniu interkultúrnych mostov, sociálnej inklúzie a vzdelávaniu detí prostredníctvom hudby. Súčasťou projektu bolo vytvorenie knižnice rómskej hudby, piesní a hudobníkov, inovatívnej pedagogickej metodológie, ktorá bude po skončení projektu online prístupná všetkým pedagógom, organizovanie verejných podujatí na lokálnej a európskej úrovni a ešte mnohé iné aktivity. V ETP sme vypracovali metodiku zhotovenia hudobných nástrojov z recyklovaných materiálov a deti v komunitnom centre v Starej Ľubovni–Podsadku vytvárali ukážkovú kolekciu.

Do projektu sa zapojili komunitné centrá v Rankovciach a Starej Ľubovni–Podsadku. Participovalo na ňom Konzervatórium na Exnárovej v Košiciach.

Šestnásť rómskych i nerómskych adeptov štúdia hudby z Rumunska, Slovenska, Španielska a Talianska a ich umeleckí pedagógovia sa zúčastnili v októbri v Paríži na týždňovej majstrovskej škole (Master Class). Viedol ju významný a všestranný, portugalsko-francúzsky hudobný umelec Jorge Chamine, častý interpret rómskych piesní a na kurzoch učili poprední európski umelci. Úlohou študentov Master Class bolo nadobudnúť čo najviac vedomostí a umeleckých skúseností a po návrate domov sa o získané podeliť. Štyroch košických konzervatoristov a ich pedagóga čaká v nasledujúcom roku spolupráca s mladými hudobníkmi v Rankovciach a Starej Ľubovni a príprava spoločných koncertov.

O Master Class hovoria študenti košického konzervatória:

Anita Balážová, speváčka: „Zbavila som sa pri speve problémov s dýchaním a artikuláciou.“

Jakub Haffner, cimbalista: „Spriatelil som sa s vynikajúcim klaviristom Jesusom, ktorý na majstrovskej škole hral svoju skladbu. Je to talentovaný španielsky Róm.“

Jakub Krajňák, gitarista: „Paco Suarez ma naučil hlavne cítiť skladbu a zapojiť predstavivosť.“

Nikola Šoltéssová, speváčka: „Naučila som sa, že hudba ide zvnútra, ide o emócie a ku každej skladbe si máme v hlave vytvoriť príbeh.“

Nová generácia Slovenska

Projekt, ktorý sa realizuje v rokoch 2014 a 2015, sa zameriaval na predškolskú prípravu detí z marginalizovaných rómskych komunit (Košice-Šaca, Moldava nad Bodvou, Rankovce a Veľká Ida). **Jeho zámerom je pripraviť deti na zápis do materskej školy, aby sa čím skôr dostali do prostredia formálneho vzdelávania.** V niektorých lokalitách, aj vzhľadom na nízke kapacity materských škôl, sa objavil problém s umiestnením rómskych detí do materskej školy, ktorú navštevovali prevažne nerómske deti. Táto skutočnosť si vyžadovala mnoho nášho úsilia, avšak aj ústretovosť zo strany vedenia materských škôl a rodičov detí, s ktorou sme sa nie všade stretli. Dialo sa tak napriek finančným príspevkom za rómske dieťa do materskej školy, ktoré projekt umožňoval. O to vážnejšia úloha stála pred komunitnými centrami, ktoré často ako jediné pripravovali predškolačkov na zápis do školy, keďže s podporou rodiny sa v segregovaných osadách nie vždy dá rátať.

Martina Balogová z Košíc-Šace je od septembra našou kolegyňou, asistentkou v komunitnom centre. V septembri znovu nastúpi do školy, aby odčinila hriech mladosti, keď neskončila deviatu triedu. Má namierené na maturitné štúdium. Spolu s ňou si v septembri prvýkrát zoberie na chrbát školskú tašku aj jej šesťročná dcérka Mária, aby nastúpila do prvej triedy. Martina má úprimný záujem, aby jej jediné dieťa v škole prosperovalo a čakal ho lepší život, a preto dievčatko dala v školskom roku 2014 – 2015 do materskej školy. Ostatné rómske matky v Šaci na to nemali odvahu. Malá Mária bola medzi dvadsiatkou detí jediná Rómka a pocítovala to. Mama zatála zuby, dievčatko posmelovala, utešovala a po každej krivde utierala slzy. Dieťa nevydržalo v škôlke celý školský rok. Jej matka v komunitnom centre nadobudla tolko poznatkov a skúseností, že sa ju podujala sama pripraviť do prvej triedy a, samozrejme, Mária stále chodila na predškolskú prípravu do komunitného centra.

Projekty

realizované v spolupráci s Humanitárnym programom
Cirkvi Ježisa Krista Svätých neskorších dní

Voda pre Rankovce

V roku 2014 sme vyvrtali studňu a vybudovali zásobník vody pre približne 40 domácností. Dovedy bolo viac než 300 obyvateľov osady odkázaných na jediný verejný zdroj – studňu pitnej vody na okraji osady, vzdialenú 400 m od miesta výstavby. Na tento nový vodný zdroj sa napoja všetky nové domy z projektu Budujeme nádej – Z chatrče do 3E domu, do konca roka sa naň napojili 4 rodinné domy, postavené v rámci prvej fázy projektu.

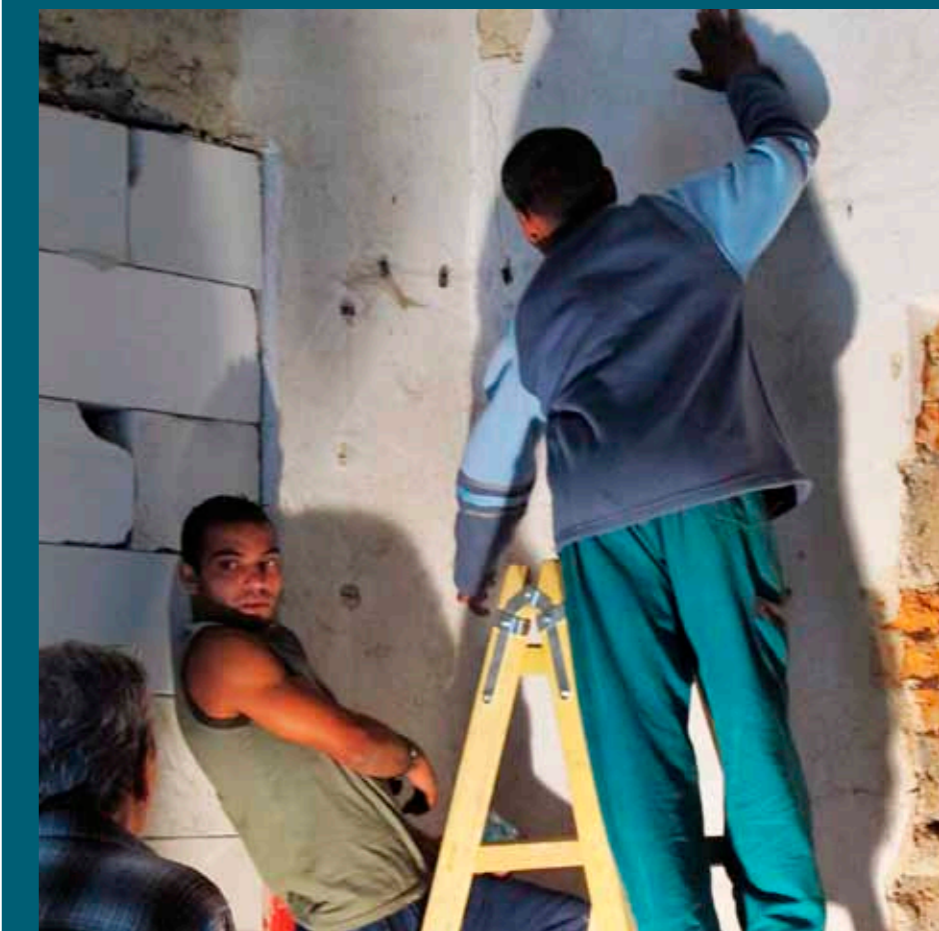
Piecka a sklad dreva pre komunitné centrum Rankovce

Pre komunitné centrum v Rankovciach, ktoré si prenajímame od Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania, nám začiatkom roka 2014 poskytol Humanitárny program LDS finančné prostriedky na zakúpenie piecky do priestorov, v ktorých realizujeme Predškolskú prípravu. Na skladovanie dreva sme postavili malú drevárničku.

Nové komunitné centrum vo Velkej Ide

Po dohode s obcou Velká Ida sme sa v auguste pustili do prestavby bývalej hasičskej zbrojnice na nové komunitné centrum. Stavebnému koordinátorovi pri práci pomáhali miestni muži. Vykopali kanalizáciu, pokryli sadrokartónom steny, opravili strechu, postavili komín, nainštalovali v budove kotol na tuhé palivo, postavili sociálne zariadenia, položili podlahu, osadili parapety a interiérové dvere so zárubňami, urobili kompletnú elektroinštaláciu a vodoinštaláciu budovy, vybavili kanceláriu a kuchynku nábytkom a zapojili radiátory – dar od U.S. Steel Košice. Pred koncom roka 2014 bola hrubá stavba hotová a do ďalšieho roka sa preniesli už len interiérové práce. Klienti sa tešili na nové komunitné centrum s dvomi miestnosťami, kuchyňou a sociálnym zariadením, v ktorom súčasne môže prebiehať viacero aktivít.

„Len čo dokončíme dverné zárubne, čaká nás fuška pri kladení podlahy v najväčšej miestnosti. Robota musí byť na milimeter presná, budú to ťažké hodiny kolenačky. Ak ju dokážu spraviť aj naši pomocníci z osady, ktorí prichádzajú v rámci verejno-prospešných prác, potom si omnoho ľahšie nájdú prácu,“ hovoria chlapi z ETP, ktorí denne prichádzajú na stavbu vo Velkej Ide a priúčajú aj svojich pomocných robotníkov. Už ich naučili opravovať strechu, správne používať sadrokartón, postaviť komín a iným zručnostiam, ktoré sa im naisto zídu.

Sporiaci projekt IDA - Program účtov osobného rozvoja - Splňme si svoj sen

Sporiaci projekt sme realizovali od roku 2007. Počas ôsmich rokov sa doň zapojilo celkom 926 klientov, z nich 626 aj úspešne ukončilo.

Cieľom projektu bolo ponúknuť chudobným rodinám a jednotlivcom príležitosť prevziať aktívnu úlohu v zlepšení svojej vlastnej finančnej situácie. Najväčším prínosom Sporiaceho projektu je, že **účastníci sa aktívne zapájali a zvelaďovali svoj majetok svojím vlastným úsilím.**

Dlhodobým zámerom projektu bolo presvedčiť slovenských zákonodarcov, že vyplácanie sociálnych dávok bez akýchkoľvek podmienok, prehlbuje závislosť chudobných od štátu a berie im odvahu a chuť zabezpečiť svoju každodennú existenciu vlastným pričinením. Ďalším zámerom projektu bolo presvedčiť zákonodarcov o potrebnosti vytvoriť nové nástroje sociálnej politiky, ktoré pomôžu klientom úradov práce dosiahnuť finančnú nezávislosť a zlepšiť si kvalitu svojho života.

V roku 2014 Sporiaci program úspešne ukončilo 145 klientov zo 14 obcí a miest, ktorým sme vyplatili bonus v celkovej výške 61 625 eur. Podmienky Sporiaceho programu úspešne plnili klienti v obciach, kde sme prevádzkovali komunitné centrá, ale aj v ďalších ôsmich obciach: V Kecerovciach sme 9 klientom vyplatili bonus v celkovej výške 3 400 eur, vo Vtáčkovciach 12 klienti získali bonus 4 150 eur, 4 klienti z Kojatíc získali bonus 680 eur, 21 klientov z Veľkého Blhu získalo bonus 6 195 eur, v Hodejove jeden klient dostal bonus 550 eur, 6 klientov z Cinobane získalo 1 470 eur, v Uhorskom 2 klienti získali bonus 750 eur a 6 klienti vo Veľkých Dravciach získali bonus v celkovej sume 945 eur.

Ciele, priebeh a výsledky Sporiaceho programu sme podrobne popísali v publikácii **Sporiaci program IDA – Splňme si svoj sen, ktorú sme vydali v slovenskom aj anglickom jazyku.**

Ladislav Kaleja - Januv z Ostrovian a jeho manželka Kveta sú pracovití ľudia. Denne sa venujú svojmu malému hospodárstvu – starajú sa o hydinu, ošípané a na záhrade pestujú zeleninu. Keď muž pre chorobu nevládze, zastúpi ho žena a pomôžu deti. Tri zo štyroch ich detí majú stále zamestnanie a štvrtý si zarába brigádnicky. Janka a Ján sa osamostatnili a žijú so svojimi rodinami. Slobodné deti Ladislav a Zuzana bývajú v osade s rodičmi, v slušnom, murovanom dome. Rodičia ho vybudovali svojpomocne, pred vyše dvadsiatimi rokmi, keď pán Ladislav slušne zarábal. Pred pätnástimi rokmi k nemu pristavili kúpeľňu. Nedávno si zo sporenia ETP dom zlegalizovali a z mikropôžičky ETP zateplili a dostavali toaletu.

Kým v jeseni roku 2013 sme projekt Učme sa učiť sa, ktorého podstatou je **vzdelávanie Feuersteinovou metódou inštrumentálneho obohacovania (v angličtine Feuerstein Instrumental Enrichment - FIE) a jej pilotné overovanie** v prostredí marginalizovaných rómskych komúnit rozbiehali, v roku 2014 už naplno „bežal“, priniesol prvé výsledky a ubezpečil nás o svojom veľkom význame.

Mgr. Mária Heveriová, liečebná, pedagogička školského klubu ZŠ Veľká Ida: „Najväčší úspech je v tom, že deti získali na sebadôveru, že zažili ten pocit sebahodnoty: Ja to zvládnem.“

Aktivity projektu sme realizovali v spolupráci s dvomi základnými školami (Veľká Ida a Košice-Šaca) a vo všetkých našich 10 komunitných centrách. Zapojilo sa doň 22 žiakov základných škôl a 49 predškolákov z rómskych komúnit. V oboch základných školách sa v popoludňajších školských kluboch desiatke prvákov denne po tri hodiny venovali pedagógovia školy, vyškolení vo FIE metóde, ako aj liečebná a špeciálna pedagogička. Školský klub sa zameriaval na rozvoj kognitívnych, emocionálnych, sociálnych a verbálnych zručností žiakov prostredníctvom FIE metódy. Obdobným spôsobom sme pracovali v komunitných centrách so 49 predškolákmi v rámci predškolských klubov, pravidelne po 2 hodiny 4 krát v týždni.

Mgr. Natália Pilipčuková, učiteľka ZŠ Veľká Ida: „Školenie v tejto metóde nám otvorilo oči a ponúklo iný pohľad na prácu s deťmi, iný prístup“.

Na konci školského roka, v júni sme overovaním získali nasledujúce **výsledky projektu**:

- Používanie metódy FIE pomohlo deťom rýchlejšie rozvinúť viaceré kognitívne procesy.
- Rozvinula sa vnútorná motivácia detí k učeniu sa a k práci.

- Výrazným spôsobom sa zlepšila schopnosť vyjadrovať sa a jemná motorika.
- Deti sa naučili skupinovo pracovať.
- Medzi žiakmi navštevujúcimi školské kluby a ostatnými žiakmi v triede bol badateľný rozdiel v kvalite a výsledkoch práce.
- Deti si lepšie kontrolovali emócie, zlepšila sa ich schopnosť autoregulácie.
- Zvýšil sa záujem rómskych rodičov o vzdelávanie svojich detí.

Priaznivé výsledky nás viedli k vypracovaniu **príručky o metóde FIE**, ktorá určite pomôže všetkým, čo sa budú rozhodovať o tom, či metódu aplikovať v praxi.

Projekt si získal pozornosť médií, aj odbornej pedagogickej verejnosti.

Seminár, ktorý sme zorganizovali v novembri v Bratislave pre všetkých zainteresovaných a vystúpil na ňom aj syn zakladateľa metódy a riaditeľ Feuersteinovho inštitútu v Izraeli Rabbi Refael Feuerstein, prispel k **prísľubu zástupcov štátneho rezortu školstva, že metódu FIE sa pokúsia zaviesť do slovenského vzdelávacieho systému**.

Vzdelávanie detí Feuersteinovou metódou pokračuje aj v roku 2015. Veľmi nás teší, že máme možnosť kľiesniť cestu našim budúcim nasledovníkom v záujme rozvoja vzdelanosti mládeže z marginalizovaných rómskych komúnit a tým prispieť k všeobecnému zvýšeniu životnej úrovne na Slovensku.

Žiačka nultého ročníka ZŠ Veľká Ida, 6 rokov: „Pani učiteľka, však nepôjdem do špeciálnej triedy?“

Projekty

v spolupráci s inými organizáciami a projektmi

Do spolupráce s Národným projektom KomPrax (Kompetencie pre prax) sa v roku 2014 zapojilo 6 komunitných centier a aktivity sa sústredili v mesiacoch letných školských prázdnin. Mladí ľudia mali príležitosť participovať pri plánovaní a organizovaní aktivít, pričom nadobudli praktické zručnosti, využiteľné vo svojom ďalšom raste.

Komunitné centrum	Jún – júl 2014
Košice–Šaca	Maľovanie tričiek a pamiatkových predmetov Výlet do prímestskej rekreačnej oblasti Košíc Alpinka – turistika, príprava turistického občerstvenia
Krompachy	Výlet do Spišskej Novej Vsi Návšteva zoo Návšteva 5D hřina Prehľadka Múzea Spiša
Ostrovany	Výlet do Košíc Prehľadka Slovenského technického múzea v Košiciach
Rankovce	Kreatívne dielne Upratovanie obce Návšteva hřina
Rudňany	Výlet na Ľubovniansky hrad Výlet do Košíc
Stará Ľubovňa	Vymaľovanie priestorov komunitného centra My sme mali hočovníci – tvorivé a športové popoludnie

Do spolupráce s darcovským portálom Kamoši z Webu (Ľudia Ľu-dom) zapojili 4 komunitné centrá 6 mladých ľudí z ekonomicky slabých rodín, ktorí potrebovali finančný príspevok za účelom svojho vzdelávania. Úspešní boli 4 z nich.

Komunitné centrum	Vyzbieraná suma v €	Účel
Ostrovany	288	Cestovné do školy
Rankovce	121	Cestovné do školy
Stará Ľubovňa	100	Kúpa šijacieho stroja
Velrá Ida	80	Kúpa učebníc anglického a nemeckého jazyka

„Prosím, pomôžte mi. Nemám na učebnice a cvičné zošity z angličtiny a nemčiny. Doma mi nemajú z čoho dať. Hanbím sa to v škole priznať a dostávam pätky, pretože sa nemôžem pripraviť na vyučovanie“, prišiel v októbri prvák na strednej škole v Košiciach Denis Csiszár za vedúcou komunitného centra vo Velkej Ide Luciou Lučaiovou. Prosa neostala bez odozvy. Ešte ten deň sa na darovacom portáli ľudialudom.sk objavila výzva ETP Slovensko s prosbou o zbierku pre Denisa. Do hodiny sa peniaze pozbierali. Vedúca komunitného centra sa skontaktovala s Denisovým triednym učiteľom a vysvetlila chlapcov problém, aby ho nepovažovali v škole za darebáka.

V spolupráci s Nadáciou VÚB a s darcovským portálom dakujeme.sk sme uskutočnili zbierku pre svojpomocnú výstavbu v Rankovciach. Podarilo sa vyzbierať 9 243,13 eur od individuálnych darcov, čo predstavovalo fantastických 92 percent cieľovej sumy. Celkovo 124 individuálnych darcov či spoločností prispelo pre našich stavebníkov sumou od 5 eur až po 1000 eur. Z vyzbieranej sumy a daru Nadácie VÚB v celkovej výške rovnajúcej sa vyzbieranej sume, t.j. 9 243,13 eur sme mohli klientom pomôcť pri nákupe stavebného materiálu a potrebného náradia pri výstavbe rodinných domčekov.

V spolupráci s darcovským portálom Dobrá krajina sme priebežne uskutočňovali zbierku finančných prostriedkov pre našich klientov – rankovských staviteľov v projekte Budujeme nádej. Individuálni darcovia prispievali sumami od niekoľkých desiatok centov po 500 eur. Zbierka pokračuje aj v nasledujúcom roku.

Spolupráca a

konzultácie

V roku 2013 a 2014 **sme pracovali aj na neverejnom výskume na požiadanie Európskej rozvojovej banky – The Council of Europe Development Bank (CEB)**, ktorého úlohou bolo identifikovať najaktívnejšie slovenské organizácie, pôsobiace v oblasti inklúzie Rómov, zhodnotiť ich kapacity, kompetencie, efektívnosť a schopnosť pokračovať dlhodobo v projektoch, ktoré realizujú. Výskum sa zamerával aj na dosiahnuté výsledky inklúzie Rómov na lokálnej a regionálnej úrovni v rokoch 2007-2013 a posúdenie možností banky pri podpore inklúzie Rómov v SR, najmä v súvislosti s čerpaním EU fondov v programovom období 2014-2020.

Pre interné účely Rómskeho vzdelávacieho fondu – Roma Education Fund (REF) sme takisto v rokoch 2013 a 2014 **zobierali podrobné údaje z oblasti vzdelávania rómskych žiakov od predškolskej až po stredoškolskú prípravu**, slúžiace ako podporné dáta pre rozširovanie aktivít REF na Slovensku. Zber dát sa uskutočnil v siedmich lokalitách, v ktorých ETP pôsobilo prostredníctvom svojich komunitných centier: Košice-Šaca, Veľká Ida, Rankovce, Moldava nad Bodvou, Krompachy, Ostrovany a Spišské Podhradie. Na základe vykonaného zberu dát REF poskytol ETP grant na projekt Nová generácia Slovenska, ktorého aktivity sa uskutočňovali v štyroch obciach: Košice-Šaca, Veľká Ida, Rankovce a Moldava nad Bodvou.

Našu sociálnu inováciu – **projekt svojpomocnej výstavby rodinných domov do osobného vlastníctva sme na požiadanie Karpatskej nadácie prezentovali účastníkom medzinárodného projektu.**

U.S. Steel - Vianočný stánok

V rámci Košických Vianoc rozložilo ETP Slovensko na Hlavnej ulici v stánku U.S. Steel - s príznačným transparentom Pomáhame tým, ktorí to potrebujú - milé vianočné drobnosti z „dielni“ našich desiatich komunitných centier. Do všetkých snehuliakov, anjelikov, ozdôbok a iných roztomilých vecí vložili naše deti svoje srdce a pri ich tvorbe uplatnili nápaditosť a zručnosť. Výrobky sme ponúkali celý jeden deň návštevníkom košických trhov za dobrovoľný príspevok. Všetky si ľudia rozobrali a v pokladničke sa vyzbieralo 403,64 eur, ktoré poputovali do našich komunitných centier.

„Skutočne toto všetko urobili deti?“ neveriacky si obzerala ponuku v našom stánku staršia pani, kým vnučka vyberala, čo všetko si zoberú a zavesia na stromček. A zase pribudlo do pokladničky...

ETP v roku 2014

na Slovensku

Komunitné centrá

„Deti sem chodia s radosťou,“ vyjadrila sa o sabinovskom komunitnom centre mamička, pani Janka Ferková.

Spoločnou črtou fungovania všetkých desiatich komunitných centier bol vysoký záujem detí o účasť na ponúkaných aktivitách, v mnohých prípadoch prevyšujúci našu kapacitu. **K službám v komunitných centrách malo prístup vyše sedemtisíc detí a mladých ľudí.** Vo všetkých 10 komunitných centrách boli počítače, fotoaparáty a ďalšie pomôcky, ktoré umožňujú prácu v kurzoch a krúžkoch.

Komunitné centrá sa pre deti stali bezpečným a príjemným miestom a radi v nich trávili čas aj mimo organizovaných aktivít. Chodili tam len preto, aby tam boli. Mnohé, predovšetkým menšie deti, si vytvorili ku komunitným pracovníkom citové väzby. Za možnosť navštevovať komunitné centrum boli vďačné, podobne ako ich rodičia, a oceňovali láskavý a chápací prístup pracovníkov.

Deti a mladí ľudia mali záujem pracovať v krúžkoch a keď sa niečo naučili, chceli vystupovať pred verejnosťou (tancovať, spievať, hrať divadlo), na čo v mnohých lokalitách a pri rôznych príležitostiach dostali príležitosť. Napríklad sabinovské deti účinkovali na celomestskom Sabinovskom jarmoku, kde ich talent obdivovali aj príslušníci majority. Veľmi pekné výkony našich detí a mládeže sme zaznamenali na záverečnom koncerte projektu Art4Rom. Tanečníkom a spevákom zo Starej Ľubovne tleskali v Poľsku, účinkujúcich z Košice-Šaca potešilo vystupovanie pred mladšími kamarátmi. Oduševnený prejav a nadanie detí z Moldavy nad Bodvou, Ostrovian, Rudnians i Starej Ľubovne rozčítali k slzám ich mamičky na oslave Dňa matiek.

Naše deti mali záujem aj o zber liečivých bylín, rôzne akcie v prírode, športové súťaže atď. Na návštevu komunitného centra sa tešili častokrát hlavne preto, že je tam veľa zaujímavých, a krásnych hračiek, čo doma nemajú.

„Moje, objal trojročný chlapček z Rudnians celú kopu hračiek a nepohol sa od nich. Nehral sa s nimi, nevedel ako, videl ich prvý raz v živote. V komunitnom centre nikdy predtým nebol, až keď prišiel čas jeho predškolskej prípravy,“ rozpráva vedúca komunitného centra v Rudňanoch Danko Pustulková.

Deti veľmi oceňovali činnosti, kde sa mohli samé realizovať. Veľmi radi plánovali a pomáhali pri organizovaní výletov, s obľubou nakupovali potraviny a následne varili či piekli dobroty. Donekonečna by sa rozprávali o životných situáciách, čo im umožňoval vzdelávací program Nové horizonty a stretnutia s mentormi. Od mentorov očakávali okrem vzdelávacích činností aj riešenie ich osobných problémov či radostí. V komunitných centrách boli deti v kontakte aj s nerómami (vedúcimi komunitných centier, mentormi a tútormi) a vytvárali si s nimi kamarátske vzťahy, čo je tiež prínos do sociálneho života komunity.

„Mentorka nám dáva čítať knižky a potom sa s nami o nich rozpráva. Obidve nás zobrala do Košíc do kina,“ pochválili sa stredoškôlčičky z Rankoviec Eva a Monika. Eva onedlho u svojej mentorky začne brať lekcie hry na klavíri, Monika už ovláda hudobný nástroj.

Nové vzťahy si mali možnosť vytvoriť aj chlapci a dievčatá z komunitných centier v Rankovciach, Veľkej Ide a Moldave nad Bodvou, keď privítali návštevu žiakov zo Spojenej školy na Mokrohájskej v Bratislave a z Plaveckého Štvrtka, ktorá sa uskutočnila v rámci projektu Komunita na ceste k prosperite. Jej cieľom bolo priblížiť žiakom a študentom život ľudí v marginalizovaných rómskych komunitách a aj touto cestou prispievať k vzájomnému spoznávaní sa a tolerancii.

Viaceré komunitné centrá (Košice-Šaca, Moldava nad Bodvou, Ostrovany, Rankovce, Stará Ľubovňa a Veľká Ida) poskytovali aj sociálne poradenstvo. Čiastočne ho realizovali ako súčasť men-

torského programu a čiastočne prostredníctvom intervencií a terénnej práce. Túto činnosť vykonávali vedúci komunitných centier podľa potreby a aktuálnej situácie. Niektoré komunitné centrá mali určené hodiny na poradenstvo pre dospelých a naši pracovníci pomáhali klientom písať administratívne žiadosti, vysvetľovali došlú úradnú poštu, fungovanie splátkových kalendárov, prípadne radili, ako riešiť rodinné a zdravotné problémy. Sociálne poradenstvo a práca v teréne sa v komunitných centrách uskutočňovali väčšinou ako krízová intervencia, pretože vo väčšine obcí je prítomná pravidelná terénna sociálna práca v rámci Národného projektu Terénna sociálna práca.

Až na pár výnimiek sme mali skoro vo všetkých lokalitách dobrú spoluprácu s miestnou samosprávou. V Rankovciach a v Starej Ľubovni pri činnosti významne pomáhala cirkev.

Košice-Šaca

V Košiciach-Šaci pôsobilo ETP od roku 2011. Sídlo komunitného centra bolo v blízkosti ulice Železiarenská, kde v zanedbaných blokoch a zložitých podmienkach žije miestna rómska komunita. Okrem štandardných programov, ako vo všetkých komunitných centrách ETP, v Šaci s úspechom pracoval hudobno-tanečný krúžok, ktorého členovia nacvičovali programy a vystupovali s nimi pred mladšími deťmi. Na pozvanie ETP prišla medzi členov krúžku známa česká, rómska speváčka, hudobníčka a zbornajsterka Ida Kellarová, miestni speváčikovia ju zaujali a pracovala s nimi. Niektorí z nich sa dostali na jej letný umelecký tábor a dvaja chlapci sa stali členmi jej československého detského speváckeho zboru Čhavorenge, s ktorým absolvovali návštevy a vystúpenia. V júni si šacianske deti užívali *Týždeň plný aktivít*, ktorého súčasťou bola tvorivá dielňa a výlet na Alpinku. Od jesene pracovalo KC aj s rodičmi malých klientov a viedlo ich k aktívnejšej účasti na rozvoji svojich detí.

Účast' detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v r. 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osveta	Celkovo
1407	413	395	968	277	312	1954	375	6 101

„Je pre mňa veľkou ctou, že ma teta Ida prijala do svojho zboru, ktorý sa už stal svetoznámy a má pozvanie do New Yorku. V Čhavorenge spievam prvý hlas. Vystupoval som aj na slávnostnom koncerte k Medzinárodnému dňu študentov v pražskom Rudolfíne,“ hovorí sedemnásťročný Richard Čisár, ktorý sa učí za murára. Od stretnutia s Idou Kellarovou sníva o tom, že pôjde študovať na konzervatórium a navždy sa bude venovať rómskej piesni. „Rómska pieseň je nádherná. Od srdca. Jej krása sa nedá opísať slovami, možno ju len precítiť,“ vraví.

Krompachy

V Krompachoch pôsobilo ETP len od roku 2012 a ešte aj v roku 2014 bolo cítiť dlhoročnú sociálno - kultúrnu zanedbanosť miestnych obyvateľov, čo sa prejavovalo najmä v závislostiach mladistvých. Komunitné centrum pracovalo v jednej zo štyroch krompašských lokalít segregovaných rómskych osídlení, v osade na Hornádskej ulici. Medzi deťmi, neskôr aj ich rodičmi, sa práca komunitného centra stretla s mimoriadnym záujmom, deti rady navštevovali najmä nízkoprahové aktivity. Veľký kus práce sme odvedli v predškolskej príprave. Starší žiaci si obľúbili návštevu dobre vybavenej remeselnej dielne v komunitnom centre, kde pod vedením tútora nadobúdali manuálne zručnosti, zoznamovali sa s pracovnými postupmi s drevom a s vhodnými pracovnými nástrojmi. Sociálne poradenstvo a práca v teréne neboli potrebné, pretože v meste pôsobila terénna sociálna práca. Deti s obľubou pracovali aj v krúžku Tvorivé ruky, kde vznikli aj sympatické pamiatkové predmety, s úspechom ponúkané na Košických Vianočných trhoch v charitatívnom stánku U.S. Steel Košice.

Účast' detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osveta	Celkovo
176	221	290	480	1730	213	935	240	4285

Osemročná Evička Duková pomenovala svoju bábiku Soňa podľa mena vedúcej komunitného centra ETP. „Pekne sme sa hrali, písali, čítali, bolo tam dobre,“ rozpráva malá slečna. Má choré nôžky, ale keď čo len trochu vládala, tých pár metrov od domu prešla. „Pani Soňa pravidelne chodila popred rómske domy a deti za ňou bežali do komunitného centra. Veľmi rady sa tam zdržiavali. Škoda, že projekt skončil, bude chýbať,“ dopĺňa terénny sociálny pracovník Ivan Horváth, ktorý viedol remeselnú dielňu.

Moldava nad Bodvou

V Moldave realizovalo ETP svoje projekty od roku 2009. Komunitné centrum sídlilo v unimobunke priamo v osade Budulovská, v bezprostrednej blízkosti malých, biednych chatrčí, zanedbaných bytových domov a spravidla preplneného smetiska. Tieto žalostné podmienky bývania veľmi často privádzali tunajšie deti a mládež do komunitného centra, kde bolo čisto, teplo, útulne, mali k dispozícii počítač i hračky, učievali sa, hrávali a s obľubou kladli množstvo otázok pracovníkom a mentorom.

V roku 2014 bolo ťažisko práce na vzdelávacích a záujmových aktivitách s deťmi a mládežou. Najmä vďaka zainteresovaniu mladých ľudí do práce tanečno-dramatického krúžku sa medzi tunajšími obyvateľmi podstatne znížila závislosť na fetovaní a zvýšil sa záujem o vzdelávanie. Obrovský kus práce sa vykonal v predškolskej príprave - v osade je vysoký počet detí, ku ktorým sa touto cestou dostala včasná intervencia.

V júli sa v spolupráci s Dramatic Adventure Theatre z New Yorku uskutočnili interaktívne umelecké workshopy pre deti a mládež z Budulovskej. Záverečné divadelné predstavenie bolo v Centre voľného času v Moldave nad Bodvou.

Štyrom úspešným klientom Sporiaceho programu boli na konci roku 2014 vyplatené bonusy v celkovej hodnote 5 820 eur. Financie z nasporenej sumy a bonusu klienti použili na získanie vodičského oprávnenia, zlepšenie kvality bývania (rekonštrukcia kúpeľne, zakúpenie kuchynskej linky, podláh). Jedna klientka si sporila najdlhšie zo všetkých klientov Sporiaceho programu, celkovo 40 mesiacov, aby si mohla splniť svoj sen - mať vlastný domček a odstáňovať sa z osady, čo sa jej na konci roku 2014 aj podarilo.

Účasť detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osвета	Celkovo
843	289	408	1550	485	263	1664	242	5744

„Fľaša toluénu nám trom vydržala jeden deň... Málo som jedol, bol som vychudnutý, rodičia ma vyhodili z domu...“ popisuje Rado Žiga ako žil, kým nestretol Irmu Horváthovú, vedúcu komunitného centra. Keď v komunitnom centre nacvičovali divadlo, Radovi sa to nesmierne páčilo a prizeral sa cez okno zvonku. „Keď nebudeš fetovať, môžeš prísť medzi nás,“ prihovorila sa mu Irma. Prikývol, že súhlasí. Kamaráti ho ešte pokúšali, ale už sa k nim nepridal. Divadlo bolo prítlačivejšie. Rodičia ho prijali späť a žije ako slušný človek. V komunitnom centre pracoval ako dobrovoľník.

Ostrovany

V Ostrovanych pôsobilo ETP od roku 2008. Okrem tradičných aktivít sa v komunitnom centre uskutočnili aj niektoré nevšedné podujatia. Zvlášť zaujímavé bolo stretnutie dievčat, keď miestne slečny aj s vlastnoručne pripravenou tortou privítali dievčatá z komunitného centra v Sabinove. Začiatkom roka mali fotografický workshop so španielskymi fotografmi, počas fašiangov karneval, mamičkám sa poďakovali na oslave Dňa matiek a spoločne sa pobavili na Deň detí. Urobili si výlet do Košíc, kde si prezreli historické centrum mesta a Slovenské technické múzeum.

Do Sporiaceho programu sa zapojilo 28 klientov a na bonusoch sa vyplatilo 10 890 eur, čo je v roku 2014 najviac spomedzi všetkých obcí, kde ETP rozvíjalo tento program. Všetci úspešní klienti Sporiaceho programu si za cieľ stanovili zlepšenie kvality bývania. Nasporenú sumu s bonusom použili na rekonštrukcie a opravy kúpeľní, zaviedli si vodovodné a elektrické prípojky, vymenili podlahy a okná, zateplili domy, legalizovali pozemok, či robili si vonkajšie úpravy domov - opravy striech a oplotenie domov.

Mimoriadne úspešne sa darilo aj Mikropôžičkovému programu. V roku 2014 klienti pravidelne splácali pôžičky z predošlých rokov. Efekt mikropôžičiek je zreteľne viditeľný na skvalitnení bývania miestnych ľudí. Postupne sa strácajú najbiednejšie obydlia a nahrádzajú ich zateplené domy, s novými oknami, pristavenou kúpeľňou, či dokonca novopostavené domy.

Dlhoročné pôsobenie ETP sa odráža aj na zvyšujúcom sa počte mládeže, ktorá získava stredoškolské vzdelanie.

Účasť detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osвета	Celkovo
26	168	359	443	1018	123	874	147	3158

Pred Vianocami 2014 sa rodina Františka a Viery Duždovcov presťahovala do nového domu. „Budovali sme ho veľmi ťažko, večne nám chýbali peniaze. Základy sme postavili pred šiestimi rokmi, ale pribudli deti, potrebovali sme na plienky a výživu. Chvalabohu, mikropôžičku ETP sme už splatili. Kým sme to dokázali, musela som dobre zvážiť, ako naložím s každým centom,“ rozpráva pani Viera. Peniaze z mikropôžičky a ešte predtým zo sporenia použili na kúpu stavebného materiálu. Veľmi potrebovali vlastné bývanie. Žili v jednej miestnosti starého, tmavého, rodičovského domu s rodinami brata a sestry. Najmladšie, ôsme dieťa Duždovcov, poldruharočný Tomáško má vážne zdravotné problémy a matka mu niekoľkokrát denne rozcvičuje teličko. Vo veľkej rodine má roboty vyše hlavy. „Len aby sme si už čím skôr mohli zaviesť vodu,“ vraví.

Rankovce

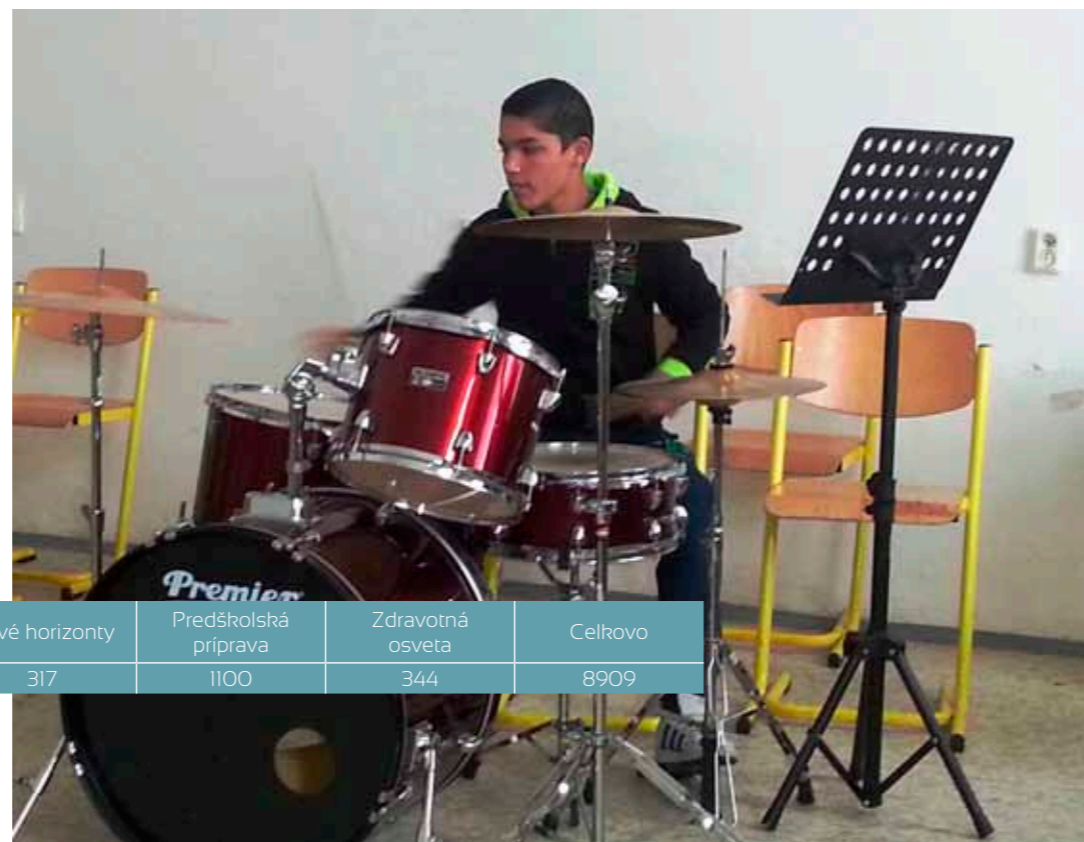
Rankovce sú mladým pôsobiskom ETP, len od roku 2012, ale výsledky, ktoré sme tam dosiahli, nás naplňajú hrdosťou. Komunitné centrum sídli v blízkosti evanjelickej fary a niektoré aktivity sa uskutočňovali aj na fare. Osada je vzdialená asi 500 metrov.

Okrem štandardných aktivít sa tu rozvíjala záujmovo-umelecká činnosť, pracovala hudobná skupina, zapojená do projektu Music4Rom. Mladí Rankovčania aktívne prispeli aj do projektu Art4Rom a účinkovali na jeho záverečnom koncerte v Košiciach. V rámci týchto dvoch medzinárodných projektov sme sa s využívaním inovatívnych vzdelávacích metód zameriavali na osobnostný rozvoj detí prostredníctvom umenia. Od februára do júna 2014 okrem návštevy známych rómskych aj nerómskych piesní, mohli chlapci spoznávať svoju históriu, tradície a zvyky.

V Rankovciach sme v spolupráci s obcou, ktorá umožnila klientom kúpu pozemkov a s neziskovou organizáciou Pre lepší život pokračovali s klientmi v projekte svojpomocnej výstavby rodinných domov. V apríli 2014 si 4 klienti domy dokončili. Prostredníctvom mikropôžičky si ďalší dvaja klienti legalizovali a dokončili už existujúce domy. Ďalší desiat klienti si pomocou Sporiaceho programu kúpili pozemok. Celkom sa v Rankovciach do Sporiaceho programu zapojilo 37 klientov, ktorým bol vyplatený bonus v celkovej výške 19 595 eur. V lete si 10 klientov začalo stavať nové domy.

Mikropôžičku sme poskytli 9 klientom, ktorí splnili podmienky programu.

Aj Milan Gašpar sa podujal svojpomocne si postaviť dom. Sporil, zbral si mikropôžičku a s odhodlaním sa pustil do roboty. Popri práci na vlastnom dome si zháňa brigády, pretože na stavbe večne chýbajú peniaze. Len čo skončí robotu pre iných, uteká k svojej. „Najviac som sa bál základov. Keď boli hotové a postavil som platňu, zopäl som ruky a ďakoval Bohu,“ vraví. „V novom dome budeme mať na prízemí kuchyňu, obývačku, kúpeľňu s toaletou a na poschodí spálňu a dve detské izby. Zakúpime si v peci na tuhé palivo a ešte budeme mať krásny kozub, ktorý urobí môj bratranec. Múry som vytiahol už pred zimou, hotový mám aj veniec na strechu,“ pochválil sa. Trojdetná rodina sa nemôže dočkať sťahovania. Milan sa zvlášť teší, ako bude pracovať na záhrade a ošetrovať ovocné stromy.

Účasť detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osveta	Celkovo
2323	383	463	929	3050	317	1100	344	8909

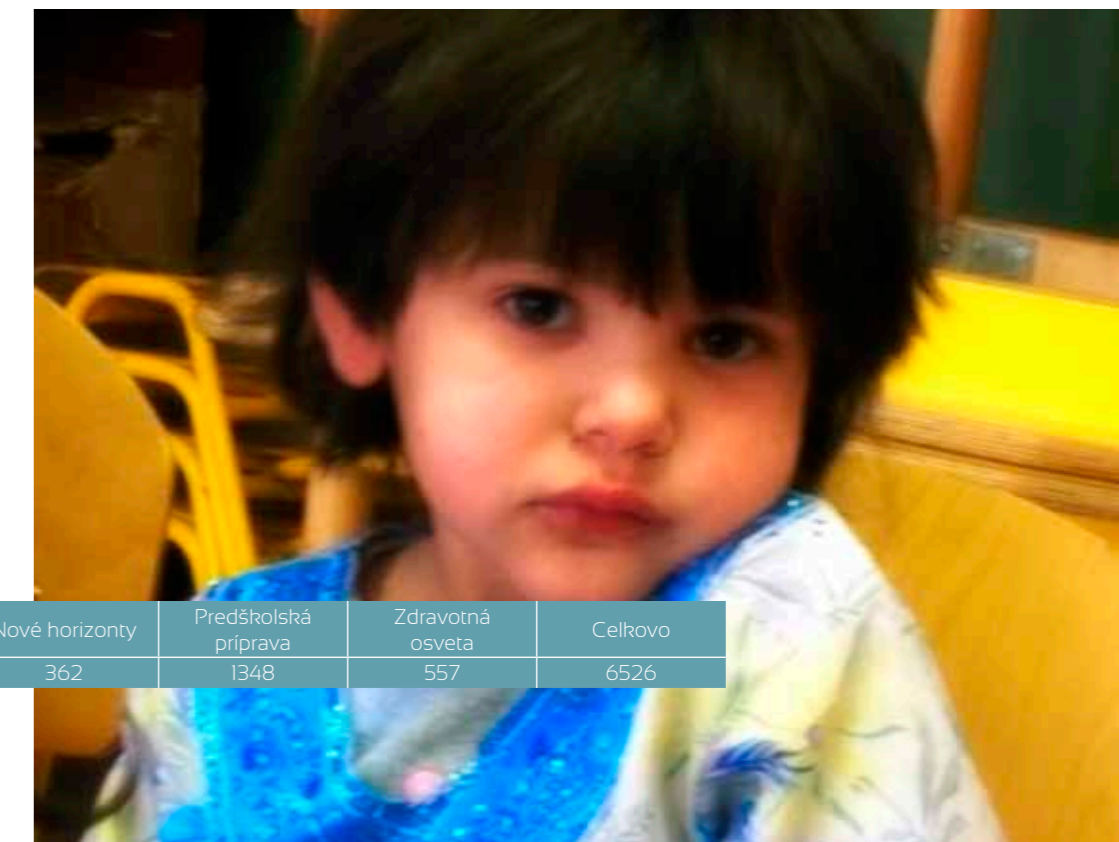
Rudňany

ETP si v Rudňanoch za roky práce (od roku 2001) vybudovalo dôveru a autoritu. To prinieslo svoje ovocie - do komunitného centra prichádzali deti, ktorých rodičia v ňom už vyrastali a prirodzene im odovzdali, čo sami získali. Ťažisko práce spočívalo vo vzdelávacích a záujmových aktivitách pre deti a mládež. Poskytovali sme však aj sociálne poradenstvo – až v 503 prípadoch, čo sú takmer dve tretiny spomedzi všetkých poradenstiev v komunitných centrách ETP v roku 2014. Týkalo sa okrem iného aj ciest za prácou do zahraničia, pretože v tejto lokalite je veľký nedostatok pracovných príležitostí. Nad rámec štandardných činností komunitné centrum zorganizovalo pre deti karneval, výlety do Košíc a na Ľubovniansky hrad, pre predškolákov posedenie so svojimi babičkami, pracoval tu hudobno-umelecký krúžok. Rudnianska mládež prispela vystúpením do programu *Umenie je cesta, ako nájsť svoje korene*, ktorý ETP zorganizovalo v júni v Košiciach v rámci medzinárodného projektu Art4Rom a prezentovali sa na ňom mladí ľudia aj z ďalších štyroch komunitných centier.

Dvaja úspešní klienti, zapojení do Sporiaceho programu, si z nasporenej sumy a bonusov v celkovej výške 1 800 eur zrekonštruovali byt, vymenili elektrické a vodovodné rozvody a zaviedli ústredné kúrenie.

Šiesti klienti Mikropôžičkového programu splácajú pravidelne požičanú sumu.

Emília Horváthová rástla a dospievala ako „komunitné dieťa“. Komunitné centrum sa otvorilo, keď bola malou prváčkou. Chodievala doň rada a pravidelne. Teraz má devätnásť rokov, je z nej mamička a do komunitného centra vodieva trojročného synčeka. Všetko, čo sa dieťa v predškolskej príprave naučí, mama s ním doma upevňuje. „Opakujeme si básničky, pesničky, kreslíme, hráme sa, z kociek, ktoré nám dali, staviame veže, hrady, mosty. S mužom máme záujem, aby sa náš Ervíno dobre učil a študoval,“ hovorí. Aj manžel rástol v rudnianskom komunitnom centre a neskôr aj prednášal protidrogovú a sexuálnu výchovu. Emília zavčasu otehotnela a zo strednej školy odišla. Túžba po vzdelaní ju však neopustila a do školských lavíc sa vrátila.

Účasť detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osveta	Celkovo
217	439	117	1853	1633	362	1348	557	6526

Sabinov

Sabinovské deti a mládež a tiež dospelí sa mohli zapájať do aktivít ETP od roku 2009. Komunitné centrum sídlilo asi 1,5 km od osady. V súlade s harmonogramom prebiehali všetky štandardné vzdelávacie a mimoškolské aktivity a úspešne sa realizoval mentorský program, vďaka ktorému sa zlepšila dochádzka žiakov do školy a ich prospech. Veľkej obľube sa medzi deťmi tešili najmä nízkoprahové aktivity. V komunitnom centre mali karneval, v Mesiaci knihy venovali pozornosť čítaniu, dievčatá z komunitného centra si našli nové kamarátky počas návštevy dievčat v komunitnom centre v Ostrovanoch.

Piati klienti sa zapojili do Sporiaceho programu a na konci sporiaceho obdobia získali bonus v celkovej výške 2 260 eur.

Účasť detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osвета	Celkovo
377	345	434	703	2134	325	1058	311	5687

„Čo mladého človeka nenaučí rodina, naučí ho mentor,“ hovorí sabinovský terénny sociálny pracovník Ladislav Duda, ktorý bol mentorom ETP. Filipovi a Lukášovi sa venoval štyri roky. Chlapci si zlepšili prospech, vyučovanie nevymeškávali, ani raz neprepadli a chystajú sa na strednú školu. „Zvyčajne za mnou chodia aj s kamarátmi, desiat – dvanásť,“ a pokračuje: „Nestačilo im osem hodín týždenne, boli u mňa každú chvíľu. Raz potrebovali niečo z dejepisu, inokedy z matematiky, mnohokrát sa chceli len porozprávať, zahrať si futbal, spoločenskú hru, pracovať na počítači. Pri každej činnosti možno vychovávať. Chodievali ku mne aj domov a so všetkými som si tykal. Priateľský prístup je lepší než vynútená autorita,“ vraví zo skúsenosti.

Spišské Podhradie

V Spišskom Podhradí je najnižšia koncentrácia Rómov spomedzi všetkých lokalít, kde ETP v roku 2014 pracovalo. Bolo to najstaršie pôsobisko ETP, už od roku 2001 a dlhoročný sociálno - kultúrno - vzdelávaci vplyv priniesol dobré výsledky. Mnohí tunajší obyvatelia odišli za prácou do zahraničia, najčastejšie do Anglicka, kde si ju zväčša našli, niektorí tam ostali natrvalo, iní sa so zárobkom vrátili domov. Komunitné centrum sídlilo v centre mesta, kam mali blízko Rómovia z mesta, avšak bolo vzdialené pre tých, ktorým mesto postavilo nízkoštandardné byty v tri kilometre vzdialenej lokalite Rybníček. Miestnym Rómom pomáhala aj centrum Írskych sestier Nano Nagle, kde zamestnankyňa ETP vo vzdelávaní detí v materskej škole aplikovala Feuersteinovu akceleračnú metódu Inštrumentálneho obohacovania.

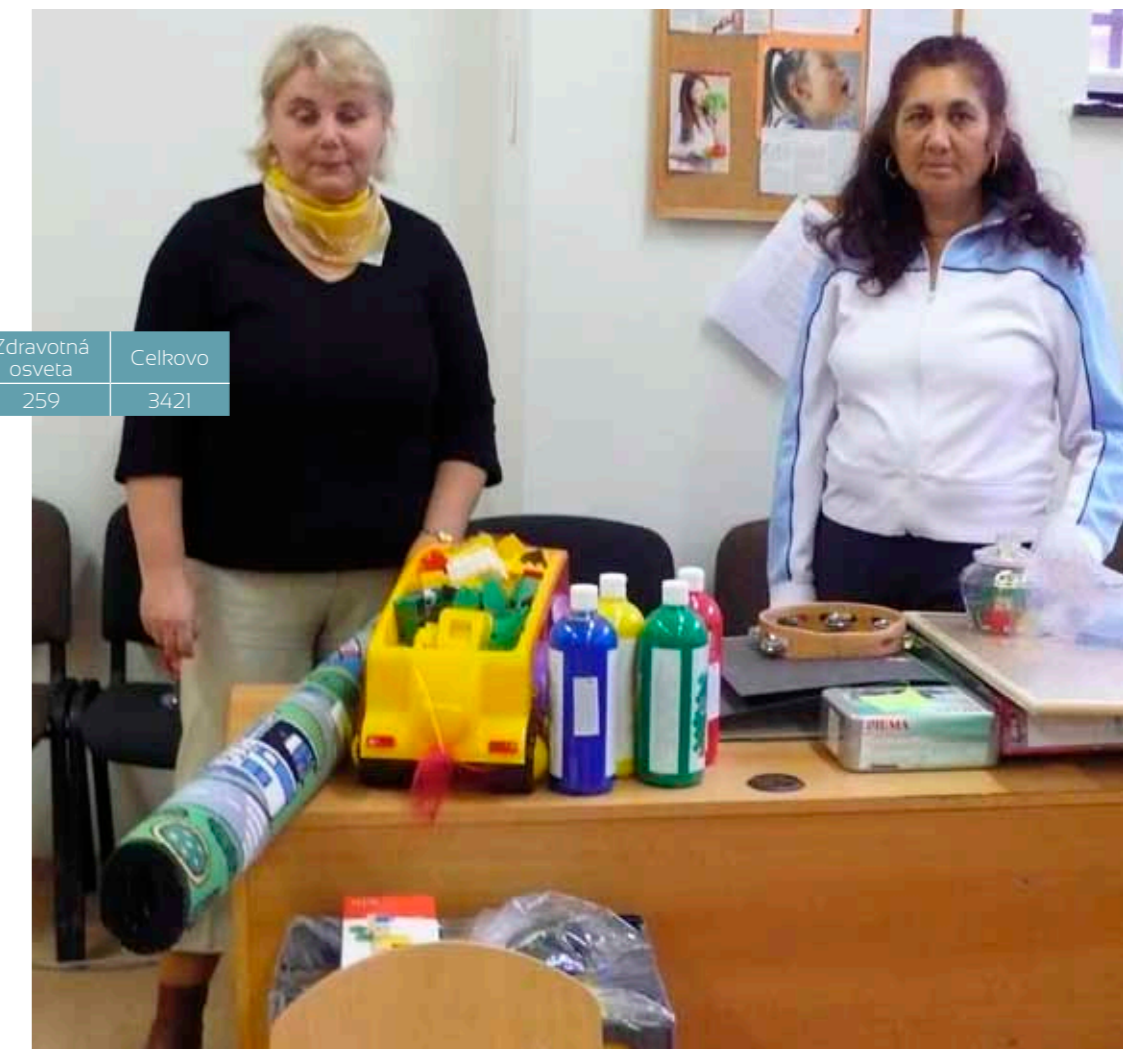
Sedem rodín, zapojených do Mikropôžičkového programu, splácalo peniaze, ktoré si požičali od ETP na rekonštrukciu bývania.

Účasť detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osвета	Celkovo
188	300	481	1621	228	344	259	3421

„Vymenili sme podlahy, dvere, obnovili fasádu, kúpeľňu, vybudovali podkrovie. S bielymi susedmi vychádzame výborne, staršia dcéra im chodí strážiť deti,“ vykresľuje Janka Plachetková bývanie svojej rodiny. Starší dom medzi bielymi si kúpili dávnejšie, časom však potreboval úpravy. Spravili si ich zo sporenia a mikropôžičky ETP. Do komunitného centra chodievala celá rodina: Janka s manželom Branislavom na všetky vzdelávania, deti hrať sa a všetci na počítač, kým si ho nenadobudli aj doma. Matka so staršou dcérou hrávali v divadle, ktoré viedla Branislavova matka. Obe dcéry majú namierené do škôl. Mladšia sa chce stať cukrárkou a

staršia ide na maturitné štúdium do Levoče a potom na vysokú školu, aby sa mohla stať policajtkou. „Na ETP budeme spomínať len v dobrom,“ vraví pani Janka. Aj Plachetkovcov nedostatok práce vyhnal do Anglicka, kde sa veľmi dobre uplatnili.

Stará Ľubovňa

Tretím najstarším pôsobiskom ETP (po Rudňanoch a Spišskom Podhradí) je od roku 2003 Stará Ľubovňa. Komunitné centrum sídli v mestskej časti Podsadek, pár minút cesty od rómskej osady. Vyvíjalo bohatú činnosť a medzi klientmi sa stalo veľmi obľúbené. Svedčil o tom napríklad galakonzert komunitného centra, na ktorom prepĺnená spoločenská sála osadníkov a hostí tleskala speváckym, tanečným a hereckým výkonom detí a mládeže. Obrazom kvalitného dlhoročného pôsobenia sú viacerí stredoškólači a niekoľkí vysokoškólači v osade. V komunitnom centre sa vytvorila pozícia špeciálneho pedagóga, čo umožnilo úspešne aplikovať novátorské pedagogické metódy pri vzdelávaní detí od troch rokov a mladších školákov. Vznikla aj pozícia asistent, na ktorú nastúpil pracovník s hudobným talentom, študent externého vysokoškolského štúdia. Pri príprave viacerých aktivít sa zaznamenala kvalitná spolupráca s miestnou farnosťou, základnou školou a elokovaným pracoviskom strednej školy. Súčasťou komunitného centra je remeselná dielňa, z ktorej výrobky učarili návštevníkom Vianočných trhov na Košických Vianociach. V KC v Podsadku si pripomenuli Mesiac knihy, Deň matiek i Deň detí, uskutočnili tvorivé a športové popoludnie *My sme malí kočovníci* a v októbri komunitní tanečníci a speváci spestrili program konferencie o menšinách v Poľsku.

Podobne, ako v predošlých rokoch, pokračoval Sporiaci program a zapojilo sa doň 7 klientov, ktorí získali bonus v celkovej výške 3 120 eur. Výsledky tohto programu sú viditeľné na mnohých obnovených domoch v lokalite Podsadek. Klienti si zrekonštruovali kúpeľne, vymenili podlahy a okná, obnovili fasádu domu.

Účast' detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osveta	Celkovo
271	480	1027	1705	275	1439	293	5490

Tridsaťjeden klientov Mikropôžičkového programu z celkových 49 v Starej Ľubovni pravidelne splácalo svoj dlh. Osemnásť klienti

mikropôžičky splatili v predchádzajúcich rokoch. Pri výbere splátok sme úzko spolupracovali s mestom Stará Ľubovňa, ktoré voči klientom so slabou platobnou disciplínou uplatňuje inštitút osobitného príjemcu.

Dávid Korčkovský od malička patril k najlepším žiakom. Aj na Katolíckej univerzite v Ružomberku študuje s výborným prospeschom. V odbore sociálna práca už získal titul bakalára a pokračuje na magisterskom stupni. Práca s ľuďmi ho baví. Už ako stredoškólač učil skupinku desiatich detí láske k Bohu a zodpovednosti človeka za svoje poslanie. „Zdôrazňoval som deťom, aké je dôležité učiť sa. Malo to význam, všetky sú na stredných školách,“ pochválil sa. Teraz pracuje so šesticou starších školákov vo fotografickom a počítačovom krúžku. Mladým sa páči jeho priateľstvo a neformálnosť a obdivujú jeho snímky. S fotoaparátom začal pracovať pred rokmi v ETP. Vďaka Sporiacemu programu ETP jeho rodičia zrekonštruovali dom. Aj jemu sa myšlienka finančného vzdelávania a sporenia zapáčila a len čo dovŕšil plnoletosť, začal si z vreckového odkladať peniaze, aby si za ne a za sporiaci bonus kúpil notebook. Mal prvý počítač v osade. Prvenstvo mu patrí aj za štúdium na vysokej škole.

Veľká Ida

Komunitné centrum ETP pôsobilo vo Veľkej Ide iba od roku 2012. Pracovalo v budove kaštieľa, malo iba jednu miestnosť a čas otvorenia limitovaný úradnými hodinami na obecnej úrade, ktorý tam tiež sídlil. Veľký záujem detí o aktivity a vysoká návštevnosť spôsobili, že priestory prestali vyhovovať. ETP Slovensko sa podujalo pre účely komunitného centra zrekonštruovať starú a rozbúranú obecnú hasičskú zbrojnicu. S finančnou podporou Humanitárneho programu Cirkvi Ježiša Krista Svätých neskorších dní sa v auguste pustilo do práce, pri ktorej v rámci aktivačných prác pomáhali miestni Rómovia. Do konca roka sa opravili múry, strecha, vykopal sa kanalizácia a na ďalší rok ostali už len interiérové práce.

Bohatú činnosť komunitného centra vypĺňali predovšetkým štandardné vzdelávacie a mimoškolské aktivity, ale pestrá bola aj ponuka mimo nich.

V januári sa uskutočnil fotografický workshop pre dvanásť až devätnásťročných pod vedením dvojice španielskych fotografov Evy Peray a Josu Trueba Leiva, ktorí podobné stretnutia realizujú po celom svete. Vo februári sa deti zabavili na karnevale.

V auguste bola módna prehliadka Romani Design fashion show, zorganizovaná agentúrou z Budapešti. Na prehliadke sa spájali tradičné rómske motívy so súčasným dizajnom. Súčasťou módnej show boli aj umelecké vystúpenia detí z komunitných centier v Moldave nad Bodvou a Rudňanoch.

Účast' detí a mládeže v KC na aktivitách projektu Komunita na ceste k prosperite v roku 2014

Doučovanie	Finančné vzdelávanie	Mentorský program	Mimoškolské aktivity	Nízkoprahové aktivity	Nové horizonty	Predškolská príprava	Zdravotná osveta	Celkovo
29	376	423	693	2607	321	1403	345	6197

Vzhľadom na výraznú sociálnu zaostalosť osady a jej obyvateľov priučili v komunitnom centre deti základným hygienickým návykom, zoznamovali ich s hračkami, či písacími potrebami. V predškolskej výchove sa s úspechom uplatňovali pokrokové peda-

gogické metódy a obsadila sa pozícia špeciálneho pedagóga. V miestnej základnej škole z iniciatívy ETP od roku 2013 pracuje Klub FIE (Feuersteinovo inštrumentálne obohacovanie). Od septembra 2014 máme dva FIE kluby, jeden pre nultákov a jeden pre prvákov. Každé popoludnie s vybranými žiakmi pracovali liečebná a špeciálna pedagogička, triedna učiteľka a lokálna asistentka. Výsledky práce FIE klubov sú veľmi sľubné, oslovujú nielen pedagógov zo ZŠ Veľká Ida, ale aj odborníkov z Ministerstva školstva a Metodicko-pedagogického centra.

„Ideme do divadla!!! Do Romathanu!“, tešili sa drobce z Veľkej Idy. Celkom dobre nevedeli, čo ich čaká, ale podľa toho, čo im v komunitnom centre a v škole povedali, malo to byť niečo úžasné. Udejú sa im pred očami rozprávkové veci... A k tomu zahrajú ozajstní muzikanti... Ani jedno z detí ešte v divadle nebolo. Ani ich rodičia. Do Košíc, rovno pred divadlo, ich dovezol autobus a tam ich aj čakal. Keď v sále zhaslo svetlo, na pódium vystúpili herci v kostýmoch a začal sa odvíjať rozprávkový dej, sála, plná detí, stíchla. V hľadisku zostali od úžasu pootvorené ústočky a oči viseli na javisku. A keď zahrali husle, cimbal a všetky ostatné inštrumenty, predškólačkov a malých školákov bralo do tanca. „Pôjdeme aj inokedy?“, pýtali sa.

NOVIHKY

Cena pre občiansku spoločnosť

Slávka Mačáková pri preberaní Ceny pre občiansku spoločnosť 16. októbra 2014 v Bruseli: „... Realizácia tohto inovatívneho sociálneho projektu s názvom Budujeme nádej bola možná vďaka našim prevažne súkromným donorom a sponzorom. Ďakujem aj našim kolegom a partnerom na lokálnej úrovni, ktorí našich klientov neúnavne viedli „za ruku“ počas výstavby nízkonákladových domov, až kým sa do nich mohli nastáňovať. Dúfam a verím, že podobné projekty, ktoré pomáhajú podstatne zmeniť kvalitu života najchudobnejších z chudobných v Európe, nájdú podporu v pripravovaných operačných programoch Európskej komisie... Je povinnosťou nás všetkých zabezpečiť, aby sa naplnili slová poslania EHSV: „Európske politiky a právne predpisy lepšie previazať s ekonomickými, sociálnymi a občianskymi podmienkami v teréne...“

Zlatú Cenu pre občiansku spoločnosť, ktorú udeľuje Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) v Bruseli, získala nezisková organizácia ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj za projekt svojpomocnej výstavby domov Budujeme nádej. Súčasťou ceny bola finančná odmena pätnásť tisíc eur. Cenu prebrali v Bruseli riaditeľka ETP Slávka Mačáková, pán Ondrej Sámeľ, ktorý stavebníkom od začiatku výstavby pomáhal a pán Milan Gašpar, jeden z aktívnych staviteľov z Rankoviec.

Cena pre občiansku spoločnosť sa udeľuje od roku 2006 mimovládnyim združeniam a osobnostiam, ktoré významne prispievajú k podpore európskej identity a integrácie. V roku 2014 sa oceňovali iniciatívy zamerané na integráciu Rómov.

O ocenenie sa uchádzalo 81 organizácií a jednotlivcov z celej Európy a do užšieho výberu sa dostalo len osem z nich. Medzinárodnej porote predsedal a cenu odovzdal prezident EHSV Henri Malosse.

Milan Gašpar o pobyte v Bruseli: „*Po Bruseli nás sprevádzala pani Gabika zo stáleho zastúpenia Slovenska v Európskej komisii a ukázala nám to najkrajšie v meste. Keď sme nastupovali do lietadla, bol som mimoriadne hrdý na svoje „zavazadlo“ – zarámovanú Cenu pre občiansku spoločnosť. Vo vrecku som mal od Gabiky cukríky pre deti.*“

Ondrej Sámeľ na tlačovej besede 20. októbra na Slovenskom syndikáte novinárov v Košiciach: „*Je dobre vedieť, že niekto stojí za tebou.*“

Pohoda 2014

Z festivalu Bažant Pohoda v Trenčíne sme si odniesli pozitívnu energiu, ktorou nás nabili návštevníci nášho stánku v sektore neziskových organizácií. Ďakujeme za každú tehličku, ktorú priložili na stavbe nášho domčeka – symbolicky zastupujúceho našu snahu o budovanie spravodlivej spoločnosti a tiež naše rankovské domy.

Mimoriadne si vážime, že nás na Pohode poctil návštevou prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska a bývalá predsedníčka vlády SR Iveta Radičová.

Milan Igor Hudák, člen Divadla z chatrče, ktoré pracuje v Moldave nad Bodvou: „*Som veľmi rád, že som mal možnosť vystúpiť s našim divadlom na tomto veľkom festivale a naše účinkovanie vzbudilo záujem. Zúčastnil som sa aj na diskusii o vzdelávaní rómskej mládeže.*“

Partneri a donori

Art-Activ (Rumunsko)
Bostok fotografická agentúra (Španielsko)
Člověk v tísni Slovensko
Dobrá krajina
Dobrodružné dramatické divadlo – DAT (Spojené štáty americké)
Day2 International (Spojené štáty americké)
Engagement Global gGmbH (Nemecko)
Európska rómska informačná kancelária - ERIO (Belgicko)
Európsky fond regionálneho rozvoja Európskej únie
Európsky hospodársky a sociálny výbor
Feuersteinov Inštitút (Izrael)
Habitat for Humanity International
Heineken Slovensko
Humanitárny program Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní
Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť
Iuventa – Slovenský inštitút mládeže
Karpatská nadácia
Konzervatórium Exnárova č. 8, Košice
Ľudia ľuďom
Medzinárodná nadácia Yehudi Menuhin (Belgicko)
Mestská časť Košice-Šaca
mesto Krompachy
mesto Moldava nad Bodvou
mesto Sabinov

mesto Spišské Podhradie
mesto Stará Ľubovňa
M.G.R. International (Belgicko)
Migračný úrad Ministerstvo vnútra SR
Ministerstvo práce, integrácie a sociálnych vecí spolkovéj krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko (Nemecko)
MUS-E (Maďarsko)
MUS-E Neapol (Taliansko)
Nadácia Ekopolis
Nadácia Friedricha Eberta na Slovensku
Nadácia Holcim
Nadácia otvorenej spoločnosti
Nadácia pre deti Slovenska – Program Aktívne občianstvo
Nadácia SOCIA
Nadácia U.S.Steel Košice
Nadácia Velux (Dánsko)
Občianske združenie Equity
Občianske združenie Humanita v komunitách
Občianske združenie MIRET
Občianske združenie Mnemosyné
Občianske združenie Šačanský život
Občianske združenie Pre lepší život
obec Cakov
obec Číž

obec Drňa
obec Hodejov
obec Jesenské
obec Nitra nad Ipľom
obec Ostrovany
obec Rankovce
obec Rudňany
obec Šimonovce
obec Veľrá Ida
obec Veľký Blh
Pedverket Kompetanse (Nórsko)
Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce
Rómsky vzdelávací fond
Rozvojová banka Rady Európy
Slovenská humanitná rada
Sociálny Prešov
Sons-Croisés (Francúzsko)
Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Komenského 3 Košice
Technická univerzita v Košiciach
The Mosaic Art&Sound (Veľká Británia)
UNDP GEF – SGP UNDP – Global Environmental Facility – Program malých grantov
UNHCR – Úrad Vysokého komisára pre utečencov na Slovensku

Union Romani (Španielsko)
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Krompachy
Úrad vlády SR
Veľvyslanectvo Holandského kráľovstva v SR
Veľvyslanectvo Nórskeho kráľovstva v SR
Veľvyslanectvo Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska v SR
Veľvyslanectvo USA v SR
Výkonná agentúra Európskej komisie pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA)
Základná škola Košice-Šaca
Základná škola Veľrá Ida

Poslanie

Podpora regionálneho rozvoja, ochrana životného prostredia a pomoc v rozvoji sociálneho, ekonomického, vzdelávacieho a kultúrneho potenciálu jednotlivcov, organizácií a komunit s dôrazom na znevýhodnené regióny, spoločensky znevýhodnené skupiny a etnické menšiny.

Výkonná rada

Vladimír IRA – predseda

Thomas GREY

Graham JEFFS

Dozorná rada

Milena BUKSÁROVÁ

Katarína ŠTOFANOVÁ

Arpád LÖRINZ

ZAMESTNANCI A SPOLUPRACOVNÍCI

Kancelária v Košiciach

Slávka MAČÁKOVÁ – riaditeľka

Michaela CSALOVÁ – zástupkyňa riaditeľky

Ľudmila STAŠÁKOVÁ – koordinátorka sociálnej a ekonomickej integrácie

Slavomír KUTAŠ – koordinátor programu Bývanie do apríla 2014

Eva ZELIZŇÁKOVÁ – koordinátorka programu Bývanie od mája 2014

Lenka ORSÁGOVÁ – koordinátorka programu Vzdelávanie od marca 2014

Martin VAVRINČÍK – koordinátor Feuersteinovho Inštrumentálneho obohacovania

Lenka CZIKKOVÁ – projektová koordinátorka do mája 2014, materská dovolenka

Mária GEDEONOVÁ – supervízorka sociálnej práce

Gabriela VALENTOVIČOVÁ – supervízorka Zdravotnej osvetu do júna 2014

Slavomír STRAKULA – supervízor Finančného vzdelávania, tútor od júla 2014

Daniel ŠČIGULINSKÝ – supervízor Predškolskej prípravy a Mentorského programu do decembra 2014

Soňa SOLÁKOVÁ – supervízorka Predškolskej prípravy od decembra 2014

Lucia HRUBÁ – mediátorka pracovnej integrácie

Dušana RASLAVSKÁ – asistentka koordinátorky vzdelávania od marca 2014

Ondrej KOVÁČ – účtovník

Anna POGÁNYOVÁ – administratívna pracovníčka od októbra 2014

Monika DOĽAKOVÁ – analytická pracovníčka

Gabriela JACKOVÁ – analytická pracovníčka do novembra 2014, materská dovolenka

Tatiana ŠTOFANOVÁ VAGASKÁ – práca s verejnosťou do októbra 2014

Beáta HYBÁČKOVÁ – práca s verejnosťou od októbra 2014

Jana MILKOVOVÁ – asistentka koordinátorky vzdelávania do marca 2014

Peter SOVIUS – koordinátor stavebných prác od septembra 2014

Peter PELÁK – koordinátor stavebných prác od septembra 2014

Komunitné centrum Košice-Šaca

Jaroslava VOROBEL'OVÁ – vedúca

Lenka KOVÁČOVÁ – asistentka vedúcej komunitného centra, tútorka a mentorka

Martina BALOGOVÁ – lokálna asistentka od septembra 2014

Katarína SEMANIKOVÁ – mentorka, tútorka

Martina HIRKOVÁ – mentorka

Irena MARTINEKOVÁ – mentorka, tútorka

Lenka SOPKOVÁ – mentorka

Komunitné centrum Krompachy

Soňa SOLÁKOVÁ – vedúca do novembra 2014

Juraj ČURILLA – mentor, asistent vedúcej komunitného centra od decembra 2014

Alena SCHONVICKÁ – mentorka

Dagmar PACOVSKÁ – mentorka

Jana PRELICHOVÁ – mentorka do septembra 2014

Jarmila PRELICHOVÁ – mentorka od októbra 2014

Ivan HORVÁTH – tútor

Miluše GOŽOVÁ – tútorka

Lenka VIAZANKOVÁ – dobrovoľnícka služba do februára 2014

Komunitné centrum Ostrovany

Mária BARTOVÁ – vedúca od marca 2014 do októbra 2014, materská dovolenka

Lukáš RYBA – vedúci do marca 2014

Veronika KALEJOVÁ – mentorka

Ján HURČÍK – mentor

Renáta MARKOVÁ – mentorka

Peter KALEJA – mentor od septembra 2014

Viera MARKOVÁ – tútorka

Magdaléna CERVOVÁ – tútorka

Komunitné centrum Moldava nad Bodvou

Irma HORVÁTHOVÁ – vedúca

Margita HORVÁTHOVÁ – dobrovoľnícka služba od apríla do septembra 2014, lokálna asistentka a tútorka od septembra 2014

Adriana JANITAROVÁ – mentorka

Emília NOE – mentorka

Monika KOREA – mentorka

Oto HORVÁTH – mentor, tútor od novembra 2014

Michaela KIRÁLYOVÁ – mentorka

Karol HORVÁTH – tútor do augusta 2014

Mária KUČOVÁ – tútorka

Štefan REZEŠ – tútor do októbra 2014

Radoslav ŽIGA – dobrovoľnícka služba od decembra 2014

Richard HORVÁTH – dobrovoľnícka služba od decembra 2014

Anikó HORVÁTHOVÁ – dobrovoľnícka služba od apríla do septembra 2014

Štefan MATA – dobrovoľnícka služba do februára 2014

Dawood KHWAJA – lekár
Irena ŠPROCHOVÁ – pediatrička
Alica KOLESÁROVÁ – zdravotná sestra
Ján KRAVEC – zdravotný brat od júla 2014
Mária GEDEONOVÁ – psychologička
Olga KOSTELNÍKOVÁ – psychologička
Alena KOSTELNÍKOVÁ – psychologička
Sultan ROODWAL – tlmočník do augusta 2014
Geta KHWAJA – tlmočnica do augusta 2014
Nawayee NAQIBULLAH – tlmočník do augusta 2014
Ketabji MOJTABA – tlmočník do augusta 2014
Abdilfatah Mussa ABDULAH – tlmočník
Abdi Nieima AHMED – tlmočnica
Abdi Abdirahman AHMED – tlmočník od októbra 2014
Faisal Jeilani MOHAMED – tlmočník od marca 2014
Ahmed Abdi MOHAMED – tlmočník do apríla 2014 a od októbra 2014
Liban Ahmed ABDI – tlmočník od apríla 2014

Spolupracovníci v obciach, zapojených do Sporiaceho a Mikropôžičkového programu

Čakov – Karol BARI (starosta obce)
Činobaňa – Jozef DEMJAN (asistent terénneho sociálneho pracovníka)
Číž – Klára TURISOVÁ (zamestnankyňa obce)
Drňa – Miloslava MOLNAROVÁ (zamestnankyňa obce)
Hodejov – Magdaléna CSENEOVÁ (matrikárka),
Iveta VILHANOVÁ (terénna sociálna pracovníčka)
Jesenské – Margita HRONCOVÁ (komunitná pracovníčka),
Daniela BODOVÁ (zamestnankyňa obce)

Kecerovce – Július PECHA (terénny sociálny pracovník)
Kojatice – Michal SLÁDEK (koordinátor bývania Človek v tísni)
Nitra nad Ipľom – Tivadar BERKI (starosta obce)
Šimonovce – Štefan BALOG (terénny sociálny pracovník)
Uhorské – Katarína KULJAČEKOVÁ (terénna sociálna pracovníčka)
Veľké Dravce – Alžbeta ILLÉŠOVÁ (asistentka terénneho sociálneho pracovníka)
Veľký Blh – Monika SENDREIOVÁ (terénna sociálna pracovníčka)
Vtáčkovce – Gabriela GÁBOROVÁ (terénna sociálna pracovníčka)

ETP Slovensko
ETP
ETP Slovakia

Finančná správa

Výkaz ziskov a strát		2014	
Výnosy	Nepodliehajúce daní	Podliehajúce daní	Spolu
Tržby za poskytnuté služby	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Prijaté príspevky od iných organizácií	1 499 089,00 €	0,00 €	1 499 089 €
Prijaté príspevky od fyzických osôb	3 367,00 €	0,00 €	3 367 €
Úroky	0,00 €	0,00 €	0 €
Ostatné výnosy	9 199,00 €	0,00 €	9 199 €
Spolu	1 511 655,00 €	0,00 €	1 511 655,00 €
Náklady			
Spotreba materiálu a energie	74 526,00 €	0,00 €	74 526 €
Služby (cestovné)	44 854,00 €	0,00 €	44 854 €
Ostatné služby	188 180,00 €	0,00 €	188 180 €
Mzdové náklady	974 738,00 €	0,00 €	974 738 €
Dane a poplatky	38,00 €	0,00 €	38 €
Odpisy	1 212,00 €	0,00 €	1 212 €
Úroky	45,00 €	0,00 €	45 €
Iné ostatné náklady	24 295,00 €	0,00 €	24 295 €
Náklady na reprezentáciu	12 164,00 €	0,00 €	12 164 €
Poskytnuté príspevky fyzickým osobám	65 637,00 €	0,00 €	65 637 €
Spolu	1 385 689,00 €	0,00 €	1 385 689,00 €
Hospodársky výsledok	125 966,00 €	0,00 €	125 966,00 €

SÚVAHA		2014
Aktíva		
Hmotný investičný majetok		18 179,00 €
Finančný majetok hotovosť		4 441,00 €
Finančný majetok bankové účty		571 462,00 €
Dlhodobé pohľadávky		0,00 €
Krátkodobé pohľadávky, preddávky		178 776,00 €
Spolu		772 858,00 €
Pasíva		
Základné imanie		33 493,00 €
Výsledok hospodárenia		239 189,00 €
Krátkodobé rezervy		0,00 €
Krátkodobé záväzky z obchodného styku		16 264,00 €
Záväzky voči zamestnancom		49 271,00 €
Daňové záväzky		6 609,00 €
Záväzky z dôvodu finančných vzťahov k štátnemu rozpočtu		93 632,00 €
Zúčtovanie so sociálnou poisťovňou a zdravotnými poisťovňami		29 642,00 €
Časové rozlíšenie - výnosy budúcich období		304 559,00 €
Ostatné fondy		199,00 €
Spolu		772 858,00 €

Granty a príspevky 2014			
Granty	Suma	Ostatné finančné príspevky	Suma
Program švajčiarsko-slovenskej spolupráce	648 105,59 €	Európsky hospodársky a sociálny výbor Cena pre občiansku spoločnosť	15 000,00 €
Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov	582 422,52 €	2%	9 199,53 €
Nadácia VELUX	261 445,00 €	Rozvojová banka Rady Európy	8 000,00 €
Nadácia otvorenej spoločnosti	58 310,00 €	Karpatská nadácia	310,00 €
Rómsky vzdelávací fond	27 532,00 €	Rómsky vzdelávací fond - konzultácie	2 000,00 €
Rozvojový program OSN - Program malých grantov Globálneho environmentálneho fondu	18 415,00 €	Príspevky fyzických osôb	76,00 €
Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika (HUSK)	21 150,37 €	Príspevky právnických osôb	55,00 €
Fond pre MVO v rámci Finančného mechanizmu EHP - Program Aktívne občianstvo a inklúzia	13 811,71 €	Príspevky Úradu práce sociálnych vecí a rodiny	81,30 €
Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru	14 636,13 €	Platforma dobrovoľníckych centier	45,00 €
Veľvyslanectvo Holandského kráľovstva na Slovensku	1 000,00 €	Technická univerzita v Košiciach	21 211,00 €
Úrad vlády SR, odbor grantov EHP a Nórska	929,53 €	Ľudia ľuďom	1 571,00 €
Friedrich Ebert Stiftung	10 000,02 €	Medzinárodná nadácia Yehudi Menuhin	130,00 €
Engagement Global gGmbH	3 000,00 €		
Církev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	14 871,79 €		
Nadácia U.S.Steel	554,18 €		
Nadácia Holcim	500,00 €		
Celkom		1 734 362,67 €	

Splatené mikropôžičky klientmi v roku 2014	36 656,60 €
Poskytnuté mikropôžičky klientom v roku 2014	30 962,96 €

Správa

nezávislého audítora

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

Štatutárnemu orgánu združenia OZ ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj

Správa k účtovnej závierke.

Uskutočnila som audit priloženej účtovnej závierky združenia OZ ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2014 výkaz ziskov a strát za rok končiaci k uvedenému dátumu a poznámky, ktoré obsahujú prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalšie vysvetľujúce informácie.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz v súlade so zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) a za interné kontroly, ktoré štatutárny orgán považuje za potrebné pre zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Zodpovednosť audítora

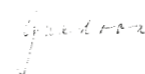
Mojou zodpovednosťou je vyjadriť stanovisko k tejto účtovnej závierke na základe môjho auditu. Audit som vykonala v súlade s medzinárodnými auditorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov mám dodržiavať etické požiadavky, napláňovať a vykonať audit tak, aby som získala primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie auditorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od úsudku audítora, vrátane posúdenia rizík významnej nesprávnosti v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika auditor berie do úvahy interné kontroly relevantné na zostavenie účtovnej závierky účtovnej jednotky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz, aby mohol navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, nie však na účely vyjadrenia stanoviska k účinnosti interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej zahŕňa vyhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód ako aj primeranosti účtovných odhadov, ktoré urobil štatutárny orgán, ako aj vyhodnotenie celkovej prezentácie účtovnej závierky. Som presvedčená, že auditorské dôkazy, ktoré som získala, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre môj auditorský názor.

Názor

Podľa môjho názoru, účtovná závierka poskytuje vo všetkých významných súvislostiach pravdivý a verný obraz finančnej situácie združenia OZ ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj k 31. decembru 2014 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

Ing. Eva Gazdová
Licencia SKAu č. 628

30. júla 2015
Ždiarska 5, Košice

Keď Sebastián z Veľkej Idy nastúpil do prvej triedy základnej školy, nevedel rozprávať. Práca s liečebnou pedagogičkou v školskom klube FIE mu pomohla, avšak s úrno potreboval pomoc logopéda. Pochádza z veľmi chudobnej rodiny, ktorá by mu to nemohla zaplatiť, preto sme preňho vypísali zbierku na darcovskom portáli kamosizwebu.sk

ETP SLOVENSKO - CENTRUM PRE UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Zemplínska 15/A

040 01 Košice, Slovensko

Tel./fax: +421 55 72 888 56-8

web: www.etp.sk, e-mail: etp@ke.etp.sk

